

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 80—
za en mesec . . . K 5—
za inozemstvo . . . K 70—
V Ljubljani na dom
za celo leto naprej . . . K 55—
za en mesec . . . K 5—
V spravi prejemov mesečno . . . 4/50
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 10—
za inozemstvo . . . K 15—

Inserati:
Enostopna petstvarica (50 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . . 48 v
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostopna petstvarica K 1—
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 6. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nevrnjeni pisma se ne
sprejemajo. Telefonski št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne krate.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglaš.,
avstr. in deške 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7583.

Mirovna konferenca.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Bern, 18. marca zjutraj. Iz krogov pariške delegacije poročajo, da bo jadransko vprašanje rešeno šele kot zadnji problem mirovne konference. Ta vest še ni potrjena, a je vendar razburila italijanske politične kroge, ki so izjavili, »da bi preložitve jadranskega problema mogla postati vzrok razočaranj, ki bi bila težka in nevarna«. Poročal sem Vam že, da je Sonnino predlagal, naj se jadransko vprašanje rešuje istočasno s francosko-nemškim, kar bi pomenilo za italijansko politiko velik taktičen uspeh. Zdi se torej, da se je svet desetorice premislil, ker uvideva čim dalje bolj vso kompliciranost in izredne težkoče ob rešitvi italijansko-jugoslovanskega spora, v katerem ima Italija samo oficijelno Francijo na svoji strani, med tem ko so Amerika, Anglija in Japonska še neodločni. Tukajšnji diplomati pripisujejo ta preobrat intenzivnemu delu jugoslovanske delegacije.

Bern, 18. marca zjutraj. V ponedeljek se je zopet sešel svet četvorice velevladi: Wilson, Lloyd George, Clemenceau in Orlando. Sodijo, da je četvorica brez vsake odločitve razpravljala o italijanskih zahtevah. — Sonnino in Orlando sta nato obiskala Wilsona v njegovem hotelu.

Bern, 18. marca. Iz italijanskih krogov se oči: Sonnino in Orlando sta v zadnji seji desetorice izjavila, da ne nastopita potovanja domov brez Reke. V resnici bo Reka postala italijanska prosta luka. Nasprotno se pa Italijani odpovedo Dalmaciji. Zadar in Šibenik bosta prosti luki, postala Dalmacija bo jugoslovanska.

»Večerni list« poroča:

Pariz, 17. marca. Italijani so po povratku Wilsona v Pariz izjavili, da odklanjajo posredovanje ter predlog jugoslovanske delegacije, da se jugoslovansko-italijanski spor reši z ljudskim glasovanjem. Italija vztraja na londonskem dogovoru. Končna odločitev pa še ni padla, marveč se četvorica mož še posvetoje. — Op. ur.: Ta vest bi značila, da se v Parizu še vedno vrši borba za naše kraje. Italija se očitno boji ljudskega glasovanja, zato poizkuša vsa sredstva, da bi ga onemogočila. Če se naši delgaciji posreči doseči plebiscit, je naše Primorje z Goriško vred rešeno.

Dr. J. P.

Naša zavest.

Zadnji dnevi so nam prinesli obilo vznemirjenja. Ali so vesti, ki so prihajale iz tujine k nam, verjetne ali ne, o tem naj sodijo boljši in poučnejši diplomati. Dejstvo je, da je slovensko časopisje storilo v polni meri svojo dolžnost, ko je alarmiralo vso domačo javnost od Ljubljane do Beograda. Veseli nas, da je vsa javnost na celotnem ozemlju naše Jugoslavije v enem hipu isto občutila, enako mislila in spontano dajala duška ogromni bolesi nad nepojmljivo kratkovidnostjo ententnih diplomatov. Zatrepetala so nam vsem isti hip vsa srca, ista bol je stisnila v enem dnevu prsi Slovenca, Hrvata in Srba.

Ali smo ali nismo en narod, ena naravna celota, en državni organizem? Ali je ali ni ta organizem na en sam ostrejši sunek reagiral, v dokaz, da ima še redno delajoče živce? Potrditi si moramo vsi z odkritim veseljem, da so nam tuji zdravniki pripomogli do jasnega spoznanja: Jugoslavija je že urejen organizem, ki posluje še neokretno, da pa tudi čuti, kje mu gre za življenjske pogoje.

V enem hipu smo spoznali, da je naš organizem sposoben za življenje in da bo postal časoma še bolj, čim dobimo obilo svežega zraka in veselja do dela. Zakaj, le človek, ki ima obilo dobrega, svežega zraka in svetlega solnca, ustvarja in kljubuje vsem težavam.

Naj se zgodi, karkoli še ukrene konferenca: te zavesti ne bodo nikdar mogli iztirati iz naših duš, da se nam ni zgodila vnebovpijoča krivica, če bi dodelili stotisoče našega naroda proti jasni njegovi volji pohlepemu svojemu sodruhu, zemlje lačnemu našemu sosedu. Ta zavest krivice, ki je prešinila zadnje dni slehernega našega človeka vseh stanov, najbolj pa ubogo, nad štiri leta že pregnane begunce iz Primorja, je drugo važno dejstvo iz teh žalostnih dni.

Ali je tak narod mogoče kar tako meniti nič tebi nič obsoditi na smrt? Ali ga je mogoče zbrisati z enim podpisom s tiste tisočletne grude, ki jo je obdeloval in negoval z znojnimi kapljami na obrazu, s težko skrbjo v srcu?

Naj mislijo to laški diplomati in njihovi prijatelji: naša neomajna zavest je, da prej izginejo tisti diplomati, ki podpisajo smrt našim stotisočim, kakor pa naš kralj in primorski rod. D'Annunzijevo rojaki bodo morali uzakoniti poprej še ruske znane razlastitvene postavbe ter izvesti najradikalnejšo deportacijo naših mas, preden se jim posreči omajati tisočletne korenine kraškega, primorskega, goriškega našega rodu.

Se to zgodi brez nas? Bomo molčali in nemo zrl v barbarstvo rok D'Annunzi-jevega barbarskega rodu?

Če misli zapadna »kulturna« Evropa, da bomo mi »balkanski barbari« to prenesli z mirno krvjo, ne da bi ganili le enega prsta, se bo še temeljito varala. Zakaj, ni je višje sile, nego je ranjena zavest, nego je prepričanje mas o nezasluženi krivici, o prevarani zaupnosti v pravičnost delilcev svobode in življenja. Pride čas, ko se počeli in pozdravi naš narod, tedaj pa je ne bo sile, ki bi zabranila pot »barbarskim« rokam jugoslovanskega kmeta tja v srce okrutnih trinogov.

To je naše prepričanje!

Zato bo nas vseh ena sama velika skrb, da čimprej uredimo svojo novo zgradbo, jo utrdimo v vseh temeljih, ji damo tako časovnim potrebam odgovarjajočo ustavo in gospodarsko preuredbo, da se Italija ne bo mogla nikdar otresti smrtne strahu pred »barbarskimi« rokami našega kmeta.

Italija čuti veliko nevarnost, ki ji preti od Jugoslavije. Toda ta nevarnost ne obstoji v puškah in kanonih, kakor italijanski imperijalisti varajo italijansko ljudstvo. Nevarnost, ki preti imperijalistični Italiji, je dobro doumela Orlando »Epoca«, ki piše, da hočejo Jugoslovani s svojo agrarno reformo nahujskati kmete proti italijanskim gospodom veleposestnikom. Italijanskega imperijalizma je strah pred socialnim pokretom, ki bo v Italiji dobil novega ognja v očigled socialnim reformam, ki se pripravljajo pri nas.

Ali bo Italija mogla zdržati konkurenco z demokratično Jugoslavijo? Čim temeljitejša bodo agrarno-socialne reforme pri nas, tem nevarnejši sosed bomo kapitalistično-imperijalistični Italiji.

To je za enkrat prva in glavna naloga nas vseh.

Dr. A. Gosar.

Socijalizacija kapitala.

III.

Dosedaj smo videli, da se more socijalizacija kapitala le tedaj mirnim in rednim potom izvršiti, če se zaseže ves vojni dobiček ter se tako da naši valuti, vsaj za prehodno dobo, stvarna podlaga, ki naj omogoči nadaljni gospodarski razvoj, ter nas obvaruje popolne stagnacije ali še usodnejšega poloma na gospodarskem polju. Čeprav je to velike, za naše sedanje gospodarske razmere najbrž odločilne važnosti, vendar ne moremo pri tem obstati, temveč moramo razmišljati tudi o tem, kako naj bi se nadaljna socijalizacija izvršila, da bi brez prevelikih žrtv dosegla svoj namen. Ako bi to prezirali, bi s tem škodovali vsem slojem. Vse take in podobne reforme zahtevajo, če se skokoma in strmolavo uveljavijo, veliko žrtev, katerim se je mogoče izogniti edino na ta način, da se pusti nujnemu in potrebnemu razvoju prosti pot. To velja v idejnem, pa tudi v stvarnem, zlasti v gospodarskem življenju.

S socijalizacijo kapitala moramo nujno računati, ker se bo prej ali slej, bodisi mirnim potom ali pa z revolucijo udeležila in uresničila. Vendar pa so tudi temu procesu stavljene ožje meje, kot jih priznavajo ekstremni socijalisti.

Pred vsem moramo vnovič poudariti, da se more socijalizacija izvršiti edino le stopnjeno, v kolikor so vsakokratne kulturne in gospodarske razmere za njo pripravljene in zrele. Dokler ljudstvo ni zmožno samostojno voditi vsega gospodarstva, toliko časa je splošna socijalizacija gotovo izključena. Zato sledi vsaki preračunski reformi, kakor povsod, tudi na gospodarskem polju reakcija, in končni uspeh se le malo ali nič ne loči od prejšnjega stanja. To se je na primer dobro pokazalo pri »socijalizaciji« zemlje v Rusiji, velja pa še toliko bolj za socijalizacijo kapitala, ker je treba za njo še več gospodarskih sposobnosti in izurjenosti.

Poleg te, recimo časovne, omejitve socijalizacije kapitala pa moramo vpoštovati še drugo bolj stvarno omejitev. Socijalizirati se dajo le tiste produktivne panoge gospodarskega življenja, ki so že toliko vpeljane in urejene, da veljajo za nje vsaj v glavnih potezih popolnoma določena in neodvisna pravila. Kjer so potrebne izredne zmožnosti, morda posebna iznajdljivost, kjer gre za to, da se vpeljejo nove gospodarske panoge ali nova podjetja, pri katerih je riziko zlasti v začetku zelo velik, tam ni misliti na socijalizacijo. Ne da se namreč tajiti, da zlasti socijalizacija kapitala ne vsebuje tolike impulzivnosti in agilnosti, kot jo kaže posameznik, kadar gre zgolj za njegove osebne koristi.

To so torej nujne, neizogibne meje, katerih se bomo morali pri socijalizaciji kapitala dosledno držati, ker se sicer ne bo obnesla ter bo privedla preko nekaj ponesrečenih poskusov nazaj h kapitalizmu in njegovim posledicam. Nikakor pa s tem ni izrečena obsodba socijalizacije kapitala sploh, vsled katere bi se za njo ne mogli prav ogrevati. Narobe. Če odstejemo tiste slučaje, ki so pridržani zasebni inicijativi in podjetnosti, tedaj nikakor ne smemo misliti, da bi socijalizacija tudi splošno vplivala na produktivnost posameznih gospodarskih panog škodljivo in mrtvilno. Nasprotno se ravno pri seda-

človeka. Mucke sta položila na preprogo in zagnala glušen krik. Okoli njiju je hodila stara ter proseče mjavkala. Ko so pa čez nekoliko časa nagnali otroka v spalnico, da bi jih oblekli, pripravili k molitvi in napojili s čajem, sta imela onadva nad vse strastno željo, ločiti se kar najhitreje od teh pustih dolžnosti in zopet zbežati v kuhinjo.

Vsokdanja opravila in igre zavzamejo zadnje mesto v njihovem dnevnem redu. Mucke zatemnijo s svojim pojavom na svet vse in nastopajo kot živa novost in nagajivost dneva. Če bi Vanji ali Nini predložili za vsako mucko pud' sladkorčkov ali tisoč desetice, bi onadva brez najmanjšega omahovanja zavrgla tako menjava. Ne glede na ostre proteste pestunje in kuharice sedita ves čas do kosila v kuhinji pri zaboji ter se zabavata z muckami. Obraba sta resna, sosedotočena ter izražata skrb. Skrb ju ne samo sedanjost muck, ampak tudi kaj bo s njimi. Domenila sta se, da bodo obdržali eno mucko doma pri stari, drugo bodo vzeli v vilo, tretja pa bo živela v kleti, kjer je zelo mnogo podgan.

Ampak zakaj ne gledajo? ne gre v glavo Nini. Oni so slepi kakor slepi be-
rači.

Toda otroka se nista zmenila niti za grožnje matere, niti nista opazila tujega

* Pud = 16 kg

LISTEK.

Anton Čehov.

Dogodek.

Jutro. Skozi ledene cvetlice, ki pokrivajo okna, sije v otroško spalnico blesteča solnčna svetloba. Vanja, deček šestih let, ostrizen, z nosom podobnim gumbu ter njegova sestra Nina, štiriletna deklica, zabreklih lic, majhne postavbe v primeru z leti, se zbudita ter gledata skozi posteljni mreži srdito drug na drugega.

»U-u-u, nemarnežale godrnja pestunja. »Pridni ljudje so se že napili čaja, vidva pa še oči nista odprla . . .«

Solnčni žarki so veselo igravo po preprogi, stenah ter po naročju pestunje, kakor da bi vabili k igri. Toda otroka jih ne opazita. Zbudila sta se slabe volje. Nina napenja ustnice, dela kisel obraz ter za-
teguje:

»Čaaaaj! Pestunja čaaaaj!« Vanja gubanci čelo ter misli, kje bi dobil vzroka, da bi zarohnel! Zamežikal je in odprl usta, istočasno pa se zasliši iz sprejemne sobe mamni glas:

»Ne pozabite dati mački mleka, ker ima mlade!«

Vanja in Nina napneta ušesa, se spo-
sledata, potem oba zakričita, poskočita in

postelj in tečeta napolnjajoča ozračje z zvenečim krikom bosa ter v samih srajčkah v kuhinjo.

»Mačka ima mlade!« kričita oba. »Mačka ima mlade!«

V kuhinji leži pod klopjo nevelik zaboj, in sicer ravno v isti, v katerem nosi Stefan koks, kadar kuri v peč. Iz zaboja pogleduje mačka. Njena siva glava izraža skrajno utrujenost, zelene oči z ozkimi črnimi zenicami gledajo izmučeno, čustveno . . . Hoče zamjavkati in široko odpirati gobec, toda iz njenega grla se trže samo hropenje . . . Slišno je cviljenje mladih.

Otroka čepita pred zabojem ter gledata mačko s pritajenim dihanjem kakor pribita . . . V začudenju in presenečenju niti ne slišita godrnjanja pestunje, ki hiti za njima. V njunih očeh igra najiskrenejša radost.

Pri vzgoji in življenju otrok igrajo domače živali komaj vidno, toda brez dvoma blagodejno vlogo. Kdo izmed nas se ne spominja silnih, toda velikodušnih psov, majhnih priljubljenih psičkov, ptic, umirajočih v sužnosti, omejenih, toda oholih puranov ter krotkih starih mačk, ki so nam odpustile, ko smo jim za zabavo stopali na repove in jim prizadejali najmučnejšo bolečino? Meni se celo dozdeva, da lastnosti, kakor zvestoba, velikodušna odpu-

ščanje, potrpežljivost ter iskrenost, ki so svojstvene domačim živalim, veliko močnejše ter odločnejše vplivajo na um otroku, kakor pa dolge notacije Karla Karloviča ali pa nejasna dolga in široka razlaga domače učiteljice, ki se trudi dokazati otrokom, da voda sestoji iz kislica in vodenca.

»Kako so majhne!« pripomni Nina, širi oči ter se potaplja v veseljem smehu. »Prav mišim so podobne!«

»Eden, dva, tri . . .« šteje Vanja. »Tri mucke. To se pravi: meni eno, tebi eno in še kateremu drugemu eno.«

»Murrmm . . . murrmm . . .« preda stara, kateri ugaja, da se zaujo zanimajo. »Murrmm . . .«

Ko sta se nagledala mladih muck, jih vzameta izpod mačke, jih valjata po rokah, potem pa jih, ko jima to še ni bilo dosti, položita v naročje ter bežita v sobo.

»Mama, mačka ima mlade!« Kričita enoglasno.

Mati sedi v sprejemni sobi z nekim neznanim gospodom. Ko pa zagleda otroka še neumita, neoblečena in s kvišku zavijanimi srajci, se čuti v zadregi ter poizkusi napraviti strog pogled.

»Spustita srajce, grdežale!« se jezi mati.

»Fojdita iz sobe, če ne vaju natopem!«

njem kapitalističnem gospodarskem redu delavec vedno dobro zaveda, da je le blazec in najemnik ter tudi kot tak kolikor mogoče malomarno opravlja svoje delo. Ako pa bi delavec imel osebni interes na prospehu podjetja, ako bi res užival sadove svojega dela ter bi se tega tudi zavedal, tedaj ne bi bil nič več malomaren, marveč bi se trudil, da izrabí svoj čas in svoje moči kar najbolj plodonosno. Tako bi postala socializacija kapitala važen gospodarski faktor, ki bi močno pospešil produktivnost posameznih podjetij.

Toliko o mejah socializacije kapitala. Gre pa za to, da pojasnimo tudi obliko, s katero naj bi se izvedla. V podrobnosti tega vprašanja se tukaj ne moremo spuščati, kajti posamezni slučajji se med seboj preveč ločijo, da bi mogli za nje celo v podrobnostih določiti enotna pravila.

Pred vsem moramo ločiti dve vrsti gospodarskih panog in podjetij. V prvo spadajo ona, ki so navezana na velikopotezen, tovarniški obrat. Takozvana težka industrija se more vzdržati edino le v obliki velekapitalističnega podjetja. Treba pa je, da preide ta kapital iz rok posameznikov ali maloštevilnih akcijonov, če ne v celoti, pa vsaj v veliki večini, v roke onih, ki pri podjetju neposredno sodelujejo, to je v roke delavcev in uslužbencev podjetja sploh. Delež pri tem kapitalu bi morali biti sorazmerni z vrednostjo dela, ki ga posameznik žrtvuje podjetju.

Seveda se v praktičnem življenju to ne da kar tako uresničiti. Sicer pa ni toliko na tem, čigav je skupni akcijski kapital, marveč gre pred vsem le za to, da uživa sadove podjetja vsakdo sorazmerno svojem delu pri njem. Če se dobiček podjetja na ta način porazdeli med vse tiste, ki so s svojim osebnim delom udeleženi pri podjetju, potem stopi vprašanje lastninske pravice na temeljnem kapitalu v ozadje ter izgubi skoro ves pomen. Zato ne meri smisel socializacije kapitala pri velekapitalističnih podjetjih toliko na to, da se ta kapital porazdeli med delavce in uslužbence podjetja, kot na to, da se jim zajamči tisti delež od prebitka podjetja, ki jim gre sorazmerno z njihovim delom. Delo se postavi tako kot glavni in skoro izključni produktivni faktor na prvo mesto, dočim dobi kapital le drugotno, podrejeno vlogo. To pa je tudi prvi predpogoj za pravično in res demokratično uređitev gospodarskih razmer.

Poleg muno velekapitalistično organiziranih gospodarskih panog in podjetij, pa imamo tudi taka, ki so sicer mnogokrat velekapitalistično organizirana, pa bi prav tako lahko obstojala ter se dobro razvijala v obliki manjših, zlasti zadružnih podjetij. Tu čaka socializacija dvojna naloga. Na eni strani je treba delati na to, da pridejo vsa taka, še po velekapitalističnem vzorcu osnovana podjetja, v roke delavstva ter da po možnosti izgubijo svoj velekapitalistični značaj, na drugi strani pa, da se nadaljni gospodarski razvoj v teh panogah odtegne vplivu velekapitalistov. Zato je treba skrbeti a snovanjem delavskih in obrtnih organizacij, zlasti produktivnih združenj, potrebnih pa je tudi še posebej, da se stori vse, kar je le mogoče, da se dvigne strokovna izobrazba delavcev in obrtnikov. Edino tako se bo pripravila pot k dejanski socializaciji kapitala. Dokler delavec in obrtnik nista zmožna zadostiti zahtevam modernega gospodarskega življenja in razvoja, toliko časa bo kapitalizem vedno našel prosto pot — če je treba, tudi preko postav — da si ju bo usnužil.

Kot posebno važen moment pri socializaciji kapitala pa moramo poudariti potrebo primerne zakonodaje. Kakor je bilo potrebno, da so se zakonodajni faktorji zavzeli za splošne delavske pravice, prav tako se bodo morali zavzeti tudi za socializacijo kapitala. Preziranje in omalovaževanje te naloge lahko postane usodopolno za naše domače politične in gospodarske razmere. Delavec, telesni in duševni, mora dobiti svoje pravice, in če je bilo kdaj potrebno, da se to doseže, tedaj se mora doseči ravno v sedanjih dobi stiske in bede. Sedaj je bolj kot kdaj poprej nujno potrebno, da storijo odločujoči faktorji vse, da se bo rezal ljudem njihov vsakdanji kruh po delu in ne po premoženju. Zato moramo že sedaj delati na to, da na postaven način čimprej pripravimo pot k socializaciji kapitala.

Iz Irpeče Gorice.

Gorica, v marcu.

V Gorici so iz vseh bivših avstrijskih uradov odpustili vse slovenske uradnike, kakor tudi iz urada za obnovo Gorike. Nadomestili so jih z Lahi iz kraljeva. Ti odpušteni uradniki so pomilovanja vredni, ker ne dobivajo nikake plače in nobenih podpor. Lahi hočejo na ta način prisiliti naše ljudi, da se izselijo iz Gorice. Mnog od njih jih ima v Gorici svoje hišice, še več je pa takih, ki so navezani izključno na mesečno plačo. Njih stanje je obupno. Slovenskih šol ni. Italijanske oblasti ne dovoljujejo niti privatnih kurzov. Pač pa so zato odprle vse laške šole.

Na eksportnem trgu so ustanovili dve novi banki, s katerih pomočjo bodo odpravili »Asilo infantile«. Otroke bodo lovili na ta način, da jim bodo dajali brezplačno hrano in obleko. Preganjanje Slovencev se nadaljuje s tem, da odrekajo slovenskim trgovcem in obrtnikom obrtne liste. Vse one, ki jih je izdala avstro-ogrska vlada, ne priznavajo več. Tako bo Gorica v najkrajšem času brez slovenskega trgovca ali obrtnika.

Na Verdijevem tekalšču je bilo več slovenskih trgovin. Lahom so ti prostori ugajali in so kratkim potom pometali vse trgovce na cesto. Italijanske oblasti hočejo na vsak način iztrebiti v najkrajšem času iz Gorice ves slovenski element in ravno tako iz najbližje slovenske okolice, kjer so pričeli postopati proti našim ljudem na enak način kot v mestu. Magistratni tajnik Vidrig (ime »latinskega« izvora, kajne D' Annunzio?) se je sam izrazil, da hočejo Lahi z vsemi sredstvi doseči raznaroditev goriške okolice v dobi petih, najkasneje desetih letih.

S hrano, ki jo dele deloma brezplačno, deloma po nizkih cenah, hočejo pridobiti naše ljudstvo, ki pa se jim muza in si misli svoje. Tu z obema rokama razdeljujejo živež, medtem ko ljudstvo v Italiji strada. Neki slovenski ubežnik, ki je potoval po Italiji in obiskal Firenze, Bologno in Benetke, pripoveduje o cenah v Italiji, da stane dvatedenska sveža svinjina po 13—14 lir kg, meso pa prejmejo vsak teden le bolniki, a ostali vsaki 14 dni po 10 dkg na osebo, ribe po 12 lir 1 kg, perutnina po 14 lir 1 kg, zelenjava zelo draga, Riža, testenine, pšeničnega kruha in pšenične moke, ki se dobi v naših krajih po celi skladišča, ni v Italiji videti nikjer. Prekajena svinjina je po 32—35 lir kg, vino po 3—4 lire liter, medtem ko dobiš v zasadenem ozemlju steklenico Chiantia (2 litra) po 2.50 lir. Jasno je torej, da je laško besedičenje nič drugega, nego pesek v oči, kar naši ljudje dobro vedo.

Dne 2. t. m. se je vršil v goriškem gledališču shod, ki ga je sklicalo 7 laških društev. Govorili so dr. Vinci, dr. Pinzucig, Bombig, dr. Marussig, mesar Ortali in dr. Slavili so zmago Italije in udrihali po Jugoslaviji. Končno so svečano proglasili, da je Gorica za vedno last matere Italije. Učitelj Ronce (mazzinijanec) je na govorniškem odru proti temu proglasu protestiral, češ, da je ta slavnost še prerana, ker Gorica ni še definitivno odločena Italiji. Seveda je moral vsled teh besedi, ki so izvale velik hrup in žvižganje, prenehati. Po shodu so priredili svečan obhod po mestu z godbo, zastavami itd. Manjkalo ni vzklikov in psovok proti Jugoslaviji in kulturnih krikov »Abbasso i Slavia«. Zlasti se je v tem odlikovala otročad in pa fakinaža, ki je bila nalašč v to nahujskana. Obhod je bil klaverna, ker se ga je v cerkni udeležila le otročarija. Resni ljudje se so odstranili in celo sam sindaco Bombig se je pri ljudskem vrtu po »špansko« poslovil.

Kako postopajo Italijani proti slovenskim obrtnikom nam jasno priča slučaj mesarja Frandoliča. Ta zavedni mož si je z velikimi stroški 14.000 K napravil novo mesnico v Semenški ulici. Ti lokali so pa tako zbadali v oči Lahe, zlasti pa slovenski napis, da niso prej mirovali, dokler niso Frandoliču zaprli mesnico. V svojem sovraštvu do Slovencev so šli tako daleč, da niso dovolili otvoriti v prostorih Frandoliča mesnice niti njegovemu delavcu, čistokrvnemu Furlanu s 5 otroci. To pa samo radi tega, ker je bil njegov delavec. Še več, zagrozili so mu z represalijami, kakor hitro ga bodo videli, da govori s Frandoličem. Kak namen ima to preganjanje, je vsakomur jasno.

Kakor je znano, in smo že zgoraj omenili, hočejo Lahi z živežem pridobiti naše ljudstvo. Kako se včasih pri tem urežejo, dokazuje slučaj »Pepeta« iz Prvačine, ki je vaški norček. Ta je prišel nekega dne v gostilno »Alle Trince« v ulici Stare Pošte, kjer se je najhujala večja družba goriških Lahonov. Kuhali so tam tudi klobase in Pepe jih je poželjivo gledal. Tu ga vpraša Lahon Fantuzzi: »Pepe ali bi jedel klobaso?« Pepe mu odgovori: »Seveda, če mi jo daste.« Nato so pa Lahi zahtevali od njega, da naj zakriči: »Eviva Italia!« nakar bo dobil klobaso. Toda Pepe je ta pogoj z zaničevanjem odklonil in odšel ponosnih korakov in še ponosnejšega obraza, pustivši v gostilni dolge obraze. Ravno tako se je obnašal in odklonil vse ponudbe kraški tepček Luka, ki ni hotel za pijačo svirati laških pesmi.

Vesti, ki pravijo, da so Furlani proti Lahom in da želijo priti pod Jugoslavijo, so resnične. Aproxizacija je v Furlaniji skrajno slaba, kolikor dajo več hrane Slovence, toliko manj dobijo Furlani. Nezadovoljnost je splošna. Na pustni terek so fantje v Fari priredili ples. Ostentativno so okrasili dvorano z bršljanom in izključno samo z balončki v slovenskih barvah, kar niso niti prikrivali, ampak nasprotno o tem javno govorili z namenom, da bi izzivali in jezili Italijane. Tak duh vlada po celi Furlaniji.

Tako se nam godi v »blaženem odrešenju«. Vi vsi pa, ki ste tako srečni, da ste prišli pod Jugoslavijo in se združili z vašim brati, ne zabite goriškega mučeniškega ljudstva, ki komaj čaka osvoboditve izpod neznanega jarma.

Prispevajte za sklad S. L. S.

mlade, opustošiti zabor, razrušiti načrte za bodočnost, za to krasno bodočnost, ko bo ena mucka tolažila svojo staro, druga bo živela v — villi, tretja — pa lovila podgane v kleti... Oba jokata in prosita, da bi prizanesli mladim. Oče privoli, toda pod pogojem, da otroka ne smeta hoditi v kuhinjo ter dražiti mladih.

Po kosilu tavata Vanja in Nina po vseh sobah, prepadena... Prepoved, da ne smeta v kuhinjo, ju je spravila v obup. Oba se odrekata sladkarijam, uganjata svojevlastnosti ter se grdo vedeta proti materi. Ko pa pride zvečer ded Petruša, ga vlečeta v stran in se pritožita radi očeta, ki je hotel vreči mucke v jamo za pomije.

»Ded Petruša!« poprosita deda, »reci mami, da naj postavi zabor z muckami v najino sobo. Re-e-e-e!«

»Nu, nu... dobro!« se ju otresa ded.

»Je že dobro!«

Ded Petruša navadno ne prihaja sam. Z njim hodi tudi Nero, velik črn pes danske pasme, z visečimi ušesi in z repom, ki je trd kakor palca. Pes je molčec, mračen in poln osebnega dostojanstva. Na otroka ne obrača niti najmanjšo pozornost ter ju mimo grede tolče s svojimi repom. Otroka ga sicer prezirata z vso dušo, toda danes stoje važnejše potrebe nad čustvom.

»Veš kaj Nina?« povzame besedo Vanja ter široko odpira oči. »Namesto konja naj bo Nero oče! Konj je mrtev, ta je pa živa!«

Iz neodrešene Jugoslavije.

NEUSMILJENI ITALIJANI.

Reka, 18. marca. (P. P.) Dr. Kurelić, učitelj Ladavac, profesor Frankola in brata Dusić se nahajajo internirani v Gagliari, Sardinija. Okolica je malarčna, stanujejo v sobah brez oken. Za hrano prejmejo nekaj mleka in tje. So brez vsakih sredstev in imajo malo naule, da bodo sploh preživeli internacijo. Iz Pariza je bilo poslanih vsakemu po tisoč frankov, toda italijanske oblasti so denar vrstile, češ, da ga vojaška cenzura noče vročiti. Zdi se torej, da bočejo italijanske oblasti te pazinske mučenike popolnoma uničiti.

NASILJA PROTI GORIŠKIM TRGOVCEM.

Gorica, 18. marca. (P. P.) Italijani so pričeli z novim nasiljem proti Slovincem. Trn v peti so jim slovenski trgovci in obrtniki. Da se jih iznebijo, so jim pričeli odjemati obrtne liste. Do danes so odvzeli obrtnice sledečim trgovcem in obrtnikom: Andreju Fajtu, pekovskiemu mojstru in gostilničarju; Škrliju, trgovcu z jestvinami; Kralju, gostilničarju v Rabatišču; Nučiču, trgovcu na Corsu; Brajdi, trgovcu na Corsu; Andreju Frandoliču, mesarju; Kamenščeku, gostilničarju na Kornu; Gorjancu, gostilničarju na Kornu; Fonu, gostilničarju v Semenški ulici. Gorja se nadaljuje in to proti trgovcem, ki imajo v Gorici že do 20 let obrtno dovoljenje.

OBČINSKI SVET V AJDOVŠČINI RAZPUŠČEN.

Gorica, 18. marca. (P. P.) Italijani so razpustili občinski svet v Ajdovščini, ker je protestiral proti prekrščenju ulic v Ajdovščini in ker so se njegovi člani razgovarjali s srbskim polkovnikom, vipavskim rojakom Stibilij Vukasovičem. Italijanske oblasti so tudi v Ajdovščini razglasile, da mora prebivalstvo pozdravljati italijanske častnike pod kaznijo zopora.

UČITELJSKO DRUŠTVO V SEZANI RAZPUŠČENO.

Trst, 18. marca. (P. P.) Italijanske oblasti so razpustile učiteljsko društvo v Sezani, ker je protestiralo proti okupaciji in ker se noče udeležiti v službo italijanske propagande.

ITALIJANI V DALMACIJI.

LDU Split, 18. marca. (DDU) Včeraj smo poročali, da so italijanske okupacijske oblasti v Šibeniku, Kninu in Drnišu aretirale in izgnale vsega skupaj 61 oseb. Danes so nam došle iz Zadra nove zle vesti. V Zadru so aretirali in v Italijo deportirali bivše člane pokrajinske vlade, dr. Uroša Desnico in dr. Jerka Machieda, predsednika deželnega odbora in narodnega zastopnika, ki ga je takoj v početku vojne aretirala Avstrija in ga zaprla v trdnjavi »Mamola« na vходу Boke kotorske; potem dr. Steva Metliča, prvega narodnega namestnika v Zadru in dr. Joso Jablanovića, prvega namestniškega podpredsednika dr. Josipa Tončiča, predsednika odbora Narodnega veča in profesorja dr. Marjana Stojkovića, glavnega tajnika odbora Narodnega veča. Narodnemu boritelju Biankiniju so dali propustnico za Zagreb s pogojem in strogim ukazom, da se ne sme več vrniti v Zader. V Skradinu kraj Šibenika so aretirali in takoj v Italijo deportirali opata Katalinića, lekarnarja Joso Corrubolo, učitelja Lokača in zdravnika dr. Vranjičana. Po verodostojnih vesteh vemo, da bo te dni v okupacijskem

Pa tudi Vanjo vznemirja to vprašanje. Polzkuša odpreti eno mucki oči ter težko diha, toda polzkuša se mu ni posrečilo. Nemalo ju vznemirja tudi to, da se mucke uporno odrekajo ponujanemu mesu in mleku. Vse, kar polagata pred njih gobčke, pojé stara.

»Dajva postaviti muckam hišice,« predlaga Vanja. »One bodo živele v različnih hišah, stara pa bo hodila k njima v goste...«

V raznih kotih kuhinje sta postavila škatlice od klobukov. V njih pa sta nasejala mucke. Toda taka družinska razdelitev je bila prezgodnja. Kajti stara, ki je ohranila proseč in čustven izraz, je obhodila vse kartonaste hišice ter znesla mlade na prejšnje mesto.

»Mačka je njih mati,« pripomni Vanja, »toda kdo je oče?«

»Da, kdo je oče?« ponavlja Nina. »Brez očeta ne smejo biti!«

Vanja in Nina dolgo ugrtibijeta, kdo naj bo oče mladih; naposled pa izbereta velikega, temnordečega lesenega konja z odtrganim repom, ki se valja v šrambi pod stopnicami in skupno z drugo šaro starih igrač preživlja svojo dobo. Privlečeta ga iz šrambe in ga postavita k zaboji.

»Pazi dobro!« grozita konju. »Stoj na mestu in glej, da se bodo mucke vedle spodobno!«

Vse govorita in počenjata z najresnej-

šim nastopom ter s skrbnim obrazom. Vanja in Nina ne blodí nič drugega po glavi, kakor njun zabor z muckami. Veselje je brezmejno. Toda tu in tam jima je treba preživeti težke in mučne minute.

Malo pred kosilom je sedel Vanja v očetovi sobi ter gledal sanjavo na mizo. Zraven svetilke na kolekovani listini se je namreč kobacala mucka. Vanja je sledil njenim kretnjam ter jo drezal v gobček sedaj s svinčnikom, sedaj z žveplenko... Toda glej! Pri mizi se je naenkrat znajdel oče, kot da bi zrastle iz tal.

»Kaj pa je to?« sliši Vanja jezen glas.

»To... to je mucka, papa...«

»Le čakaj, jaz ti že pokažem mucko!«

Poglej, kaj se napravil, nepridiprav! Ves papir si mi pomazal!«

V veliko začudenje Vanje papa nima tako rad muck kakor on. Namesto da bi se tudi on polgal z mucko, pa čuka Vanjo za uho ter kriči:

»Štefan, pospravi to nesnago!«

Tudi pri obedu neprijetnost... Pri drugi prikuhi so zaslišali obedujoči naenkrat cviljenje. Začeli so iskati vzrok ter našli pod Nininim predpasnikom — mucko.

»Nina, takoj od mize!« se srdi oče. »Nemudoma vržite mačeta v jamo za pomije! Da mi te nesnage ne bo več v hiši!«

Vanjo in Nino spreleteva groza. Smrt v pomiljah? Pri vsi ti neusmiljenosti pa še grozi ugrabiti mački in lesenemu konju

Ves večer sta čakala onega trenutka, ko se bo papa usedel k igralnim kartam in bosta mogla neopaženo peljati Nerona v kuhinjo... Naposled se je vendar papa vsedel k kartam, mama pa si je dala opraviti za samovarom in ni videla otrok... Blizu je srečen trenutek.

»Pojdiva!« šepče Vanja sestri. Ravnotedaj pa vstopi Stefan ter s smehom javlja:

»Gorpa, Nero je požrl mlade!«

Vanja in Nina obledita ter s strahom gledata Stefana.

»Pri Bogu... se smeje lakaj. «Prišel je k zaboji in jih požrl.»

Otroka sta prepričana, da se bodo vsi ljudje, kolikor jih je v hiši, vznemirili ter se vrhli na zlodeja Nerona. Toda ljudje sede mirno na svojih prostorih in se samo čudijo teku velikega psa. Papa in mama se smejeta... Nero hodi okoli mize, pomahuje z repom in se zadovoljno obližuje... Samo mačka ne najde miru. Z iztegnenim repom hodi po sobah, pogleduje nezaupno ljudi ter žalostno mjavka.

»Otroka, ura bo deset! Spat pojdiva!« zapoveduje mama.

Vanja in Nina se vlečeta k počitku, plačeta ter dolgo mislita na razžaljeno mačko in na neusmiljenega, drznega ter nekažnjivega Nerona.

pasu sledilo nebroj aretacij iz krogov naše narodne inteligence. Zavladal je nečuten barbarski teror. Podkupljenje, strahovanje in pretnje so na dnevnem redu. Povsodi je zavladalo ogorčenje. Časa je prekipela, Italija pa je svojevredno prekinila pomirjenje med Jugoslavlani in Italijani. Vso mržnjo in ves prezir, ki smo ga gojili proti Nemcem in Madžarom, gojimo danes proti njih tretjemu dostojnemu bratu Italijanu. Naj pomni Italija dobro, da se nismo uklo-nili pod izesom avstro-ogrske in da ne bomo klonili niti pod izesom italijanskim. Ne strašijo nas niti vešala, niti ječe, niti progoni, niti pretnje. Naš narod se je pri-vadil in bo sedaj še z jačjo enegijo delal za svoje preganjane in nerešene brate. Italija bo žela, kar je sejala.

Občni zbor Orlovske zveze.

Vršil se je preteklo nedeljo v Ljubljani v Ljudskem domu. Udeležilo se ga je 150 delegatov, kar je za sedanje razmere gotovo nepričakovano lepo število.

Ker je predsednik dr. Lovro Pogačnik v Beogradu zadržan, je otvoril in vodil zborovanje častni član predsedstva brat Ivan Podlesnik. V svojem govoru je pozdravil najprvo na obnem zboru navzoče zastop-nike odsekov, dalje pa: podpredsednika V. L. S. prof. Bog. Remca, prof. dr. Jane-žiča, zastopnika akademičnega stasesin-stva dr. Adlešiča in dr. Mašiča, zastopnika Jug. strokovne zveze Ivana Gostinčarja mlajš. in zastopnika Jug. dijaške zveze iur. Doklerja. Nato je podal predsedstveno poročilo. Ko je v istem omenjal odsekov in bratov, ki trpe na od sovražnika nam za-sedenem ozemlju, je šel vihar ogorčenja po dvorani in kot prisega mladih src so zve-nele besede predsednika: »Lahko se zgo-di, da bo naša Jugoslavija, komaj mlada nevesta, poročena, že vdova, tožna, za-puščena. Toda ne za dolgo! Varani in tep-tani od krušne nam matere Avstrije, smo se znali iztrgati iz mrtvaških objemov nje-nih rok. V nas je ostalo še moči dovolj, da se bomo znali iztrgati iz verig, če nam jih bo skovala antanta mesto zaslužene, pri-čakovane pravice. Tega, kar nam zdaj grozi, da izgubimo, ne bomo nikdar vknji-žili med izgube našega računa, temveč vknjižili bomo to postavko v naš račun na najbolj vidno mesto, kjer nas bo opomi-njalo, da naj se pripravljamo z vsemi moč-mi, duševnimi in telesnimi, da bomo spo-sobni napraviti brez jerobov — čisti rač-un. Zato ne obupujemo, temveč naroča-mo naši bistri Soči, katere valove je ka-lila naša in sovražna kri, da naj nese po-zdrave vsem bratom, po katerih ozemlju teče. Pozdrave z naročilom na svidenje! Kakor je bila naša Sava od izvora do iz-toka vedno jugoslovanska, tako mora ostati tudi naša Soča! Tako tudi zemlja, na kateri svoji vojvodski naš prestol, naš Ko-rotan. Se ima naš Orel mnogo mladičev, če je sile dovolj v njegovem poletu!

Pozdravi.

Po predsednikovem govoru se je oglasil k besedi prof. Bog. Remec, ki je pripo-ročal v svojem nagovoru Orlom zlasti de-mokratizem. J. Gostinčar ml. pa je po-zdravil Orel v imenu Jug. strok. zveze. Prirčne pismene in brzogovne pozdrave so med drugimi poslali: škof dr. Ant. Bon. Jeglič, predsednik orlovske organizacije dr. Lovro Pogačnik, predsednik »Svete vojske« duh. svetnik Kalan, bivši urednik »Mladosti« kaplan L. Turšič, član zvezne-ga vaditeljskega zbora nadporočnik Maks Peterlin, ki leži v ljubljanski bolnišnici ne-varno bolan, za vipavsko orlovsko okrožje tačasna begunca brata Prele Ivan in Sil-vester Ivan. Dalje Ustfedni rada Orla Če-skoslovnskeho v Brnu in akademično društvo »Domagoj« v Zagrebu.

Jugoslavija.

Brat dr. Puntar je nato utemeljeval sledeči predlog, ki je bil z navdušenjem sprejet:

Zveza tel. ods. Orel na svojem ob-čem zboru z vsem srcem pozdravlja po stoletjih zatiranja doseženo narodno uje-dinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov. »Orel« slovesno izjavlja, da bo ko najbolj demokratično urejena organizacija z vse-mi dušnimi in telesnimi silami deloval vedno za zdrav razvoj vsem slojem pra-vične, na najdemokratičnem temelju zgra-jene velike Jugoslavije. »Orel« se bo zato vedno zavedal velikih svojih nalog, ki mu jih daje krščansko-socialni program.

Protest.

Brat Franc Bevk je utemeljeval in predlagal:

»Slovenski Orli, zbrani dne 16. marca 1919 na obnem zboru Zveze Orlov v Ljubljani, protestirajo najodločneje proti okupaciji južnih krajev naše Jugoslavije, posebno Goriške in Trsta, od strani imperijalistične italijanske vlade; protesti-rajajo proti grdemu postopanju z našimi ujetniki in interniranci in proti kršitvi narodne in človeške svobode prizadetega jugoslovanskega prebivalstva. Obnem iz-

javljajo že vnaprej, da v nobenem slučaju ne priznajo sklepa mirovnega posveta, če se bo kršila svetost Wilsonovih načel in ti kraji ne pridejo pod Jugoslavijo. Naj se odreče tem krajem katerokoli oblast, slo-venski Orli se jim ne morejo odreči in bodo delali z vsemi sredstvi na to, da se ta konflikt konča z našo zmago, z zmago naše narodne ideje popolnega ujedinjenja.

Brat dr. Puntar je nato predlagal: Če se zgodi, česar se bojimo in proti čemur ogorčeni in do dna duše užaljeni protesti-ramo, naj Orel kot vidni znak svoje žalo-sti nad krivico, ki se je zgodila Jugosla-viji, pregrne svoj grb in svoj znak s črnim trakom, v katerega naj bo zavita troboj-nica v grbu, dokler ne pride dan rešitve.

Pozdrav Narodnemu predstavništvu v Beograd.

Sprejet je bil nato predlog, da se od-pošlje Narodnemu predstavništvu v Beo-grad sledeči pozdravni brzojav:

Slovenska Orlovska zveza pošilja s svojo občnega zbora v Ljubljani dne 16. marca 1919 ob navzočnosti 150 delegatov iz vseh slovenskih delov skupne domo-vine Narodnemu predstavništvu najprirč-nejši pozdrav, želeč, da ukrene vse za dobrobit nove naše domovine. Povejte vsemu svetu, da slovenska mladina ne bo nikdar pozabila krivice, ki jih hočejo na novo zadati našemu težko preizkušnemu narodu. Za slučaj, da bi mirovna konfe-rencia res odtrgala najlepše in najrazbori-tejše stotisoče našega naroda, je sklenil občni zbor enodušno in z velikim navdu-šenjem, da bo nosil od dne črnege spomi-na vsak član orlovske organizacije toliko časa v narodni trobojnici črno progno, do-klar ne bodo združeni do zadnje vasi vsi bratje na skrajnih narodnih mejah.

Poročila, predlogi in resolucije.

Nato so sledila poročila načelstva, tajnika in blagajnika ter poročila podod-sekov predsedstva: organizatoričnega, uredniškega, gospodarskega, glasbenega in za preureditev kroja. Dalje predlogi in resolucije glede: premembe poslovnika, protialkoholnega gibanja, ženske telovad-be, izobrazbe, športa in naraščanja. Vsi ti predlogi in sklepi bodo priobčeni v »Mla-dosti«, 5. številki, ki izide koncem meseca aprila t. l.

Volitve.

Ker dosežani prvi predsednik Orlov-ske zveze brat dr. L. Pogačnik vsled svoje zaposlenosti pri političnem delu ni mogel več sprejeti predsedstva, ga je občni zbor z znak hvalečnosti izvolil svojim častnim članom. Za predsednika je bil nato izvol-jen brat Ivan Podlesnik, I. podpredsednik brat Jož. Pirc, II. podpredsednik brat Jer-nej Hafner. Tajnik brat Janko Hočevar, namestnik brat Franc Poženel. Blagajnik brat Ludovik Tomažič, namestnik brat Franc Slana. Odborniki: bratje dr. Matej Justin, dr. Josip Puntar, prof. Marko Ba-juk, kaplan Tomaž Tavcar, Alojzij Grčar (vsi Ljubljana), Franc Furlan (Vrhnika), Janko Franc (Jesenice), Franc Urbanc (Šmartno), Martin Perin (Trbovlje), Ant. Lajovic (D. M. Polje). V širši odbor spada-jo poleg teh še vsi okrožni predsedniki. V razsodišče so bili izvoljeni: bratje Franc Kovač, Jožef Stegel, Janko Kogovšek. Kot revizorji: bratje dr. Franc Kržan, Ter-celj in Lazar. — Vaditeljski zbor: bratje Pavel Kržan, Leopold Rihar, Anton Kos, Ivo Pirc, Alojzij Lekan, Jožef Lekan, Jož. Pavlič, Alfonz Valant, Iv. Habe, Stanko Velkavrh, Maks Peterlin, Aleksander Je-ločnik, J. Kermavner, J. Bertonec, Franc Pavlin.

S tem je bil ta, za orlovsko organiza-cijo pomembni občni zbor končan. Trajal je do 5. ure popoldne. Naj ji bo mejnik med delom pred vojsko in po vojski, ki naj bo plodonosno v procvit in prospah domovine!

Barbarsko v Istri.

Zagrebski »Hrvat« je prinesel pod tem naslovom dne 23. januarja v francoskem in 27. januarja v hrvaškem jeziku pismo istrskega duhovnika, Andreja Nartnika, župnika v Kortah, naslovljeno na njegove-ga prijatelja v Trstu. Ker bo gotovo zani-mal tudi našo javnost, ga tu objavljamo dobesedno.

Blagorodni gospod doktor! Šele dan-es mi je mogoče, Vas obvestiti o dogod-kih, ki so se dogodili ob moji aretaciji dne 17. decembra 1918.

Jaz Andrej Nartnik, župnik v Kortah, na meji Pirana in Izole, sem bil aretiran dne 17. decembra 1918 ob pol 6. uri zve-čer. V župnišče je prišel poveljnik posad-ke v Kortah in izjavil, da sem sedaj dalje podrejen prezidiju v Piranu. »Jaz sem to-rej aretiran,« sem vzkliknil, »ne bojim se, toda rad bi vedel, kaj sem pregrešil.« »Mi ne vemo,« odvrnil je poveljnik, »to-da morate takoj od tu«. Cel dan sem blagoslovil hiše po župniji in komaj sem prišel popolnoma utrujen in moker domov, zaraditvega sem prosil, da me puste do ju-tra, da se nekoliko odpočijem in da kot župnik vse uredim, kar se tiče cerkvene administracije in da pišem svojemu škofu,

da sem moral zapustiti župnijo. »Ni mo-goče,« odgovori poveljnik, kaj nas briga škof? Qui c' e la forza e basta (Tu je sila in dosti). Dovolil mi je pol ure odloga in ob 6¼ haid v Piran, razume se, dobro za-stražen.

Prvič smo se ustavili pri Sv. Luciji, kjer smo čakali na tramvaj za Piran. Ker je deževalo, smo odšli v gostilno, kjer sem plačal vojakom liter vina, samo da sem bil pod streho. Naenkrat se odstrani neki vo-jak od moje straže ter se vrne čez kakih 20 minut v družbi učitelja Zuccona. Vojak ga je šel poklicat. Ko je Zuccon stopil v gostilno, je takoj pričel kričati: »Brutto scia-vo! brutto porco! mi vedi, mi conosci? Ah se ti potessi ammazzare! Se non ti te-nessero i carabinieri, vedresti —« (Gr-doba slovenskal nesramno prase! ali me vidiš? Oj, da bi te mogel ubiti! Če te ne bi branili karabinieri, bi že videl —.)

Gosti so se pričeli drenjati okrog mi-ze za katero sem sedel, in ker so bili sa-mi Italijani, bal sem se za svoje življenje. »Protestiram,« rekel sem vojakom od mo-jega spremstva, »žaliti me nikdo ne sme, branite me.« »E niente, è niente (to ni nič),« odgovori eden vojakov. Zopet sem protestiral in odšel iz gostilne, da poča-kam zunaj tramvaj. Deževalo je. Iz gostil-ne se je slišalo divje vpitje naperjeno proti meni in Slovincem sploh. To je trajalo dobre pol ure. Vedno sem bil v strahu, da me kdo ubije. Vojaki, trije po številu, za-podili so me v tramvaj. Notri je vstopil tudi učitelj Zuccon.

Zasramovanje vsega, kar je slovensko in v zvezi z menoj, nadaljevalo se je dober četrt ure. Dim svojih cigar so puhali na mene, plesali pred menoj in ploskali od veselja, da peljejo slovenskega duhovnika. Predno je izstopil učitelj Zuccon, udaril me je z vso silo s pestjo po glavi na veliko veselje fakinaže. Od zadobljenega udarca bil bi skoro padel na tla, če se ne bi ujel za ročke. Nekoliko minut sem bil ves iz-sebe. Kri mi je udarila v glavo, ki me je takoj pričela boleti in ta glavobol je trajal še nekoliko dni poprej. Še sedaj čutim včasih šumenje v glavi. Vojaki, ki so me vo-dili, so se smejali. »E niente reverendo, è niente« (saj to ni nič, vedečastiti). Učite-lju se radi tega ni nič zgodilo.

V Piranu so me sprejeli zelo surovo v sobi, kjer so stanovali karabinieri, nato so me vrgli v ječo. Dne 16. decembra so me peljali pred poveljnika.

Pri zaslišavanju mi je rekel: »Cicche, reverendo, lei non ha voluto predicare in italiano...« (Torej, velečastiti, vi niste ho-teli pridigovati italijanski). Odgovoril sem mu: »Ne morem pridigovati v itali-janskem jeziku, ker v Kortah stanujejo sami Slovenci, ter me ne bi razumeli.« »No, ako ravno vsi ne razumejo italijan-sko, vendar nekaj jih razume in ti naj svo-jega bližnjega sunejo v rebra, ter mu raz-lože pomen nerazumljivih besedi,« je od-govoril poveljnik Santi. Na ta odgovor sem kot inteligenten človek molčal. Odpeljali so me v zapor.

Ob 3¼. uro prideta k meni zopet dva karabiniera, da me odpeljeta na postajo pri Sv. Luciji na vlak proti Kopru. Ko sem prišel na trg, sem opazil kakih dvaj-set oseb — fakinaže, — ki so bile nalašč poklicane in naščevane proti meni od učitelja Zuccona in še od neke meni neznane osebe. Začeli so vpiti: Porco scia-vo! porco prete che fa propaganda slava; alla forza con scia-vo, ammazzarlo... il croato (glej Slovence, grdoba duhovska, ki dela propa-gando za Slovence; na vislice z njim, ubiti ga...). Ljudstva se je nabralo vedno več, hrup je naraščal in pričeli so pljuvati na me, brcati me, vleči me za obleko in me-tati pesek na mene. Zopet sem bil v smrtni nevarnosti. Gospodje karabinierji so vse to mirno gledali in se smejali. To je trajalo od 3¼. do pol 2. ure.

Stopil sem v tramvaj. Ali bo konec tega? Na vsej progi Piran—Sv. Lucija so čakali na me renegati in italijanska faki-naža (otroci, mladeniči, žene in deklice), vpili so na me kot divjaki in mi pretili s pestmi. Vojaki so se temu smejali. Prišli smo na postajo Sv. Lucijo—Portorose. Ka-rabinieri so mi zapovedali, da sedem. Niti stati nisem smel! Sedel sem pol ure. Ljudje so me zasmehovali, otroci so drli na mene, karabinieri pa so vse to gledali, smejali se in molčali. Ob 2. uri so me odpeljali na peron. Zuccon priskoči in množica za njim.

Kaj so počeli z menoj od 2. ure do pol 4. ure ne morem popisati: »Abasso lo scia-vo! Porco scia-vo! forza allo scia-vo. Carabinieri date mi quel porco, quel Cro-ato che lo ammazzi che gli stropi le vi-scere, che mi sazi del suo sangue... ah se potessi...« (dol s Slovincem, prase slo-venko, na vislice s Slovincem, karabini-erji, dajte mi to hrvaško prase, da ga za-kočljem, da vzamem iz njega drob, da se napijem njegove krvi... o da bi mogel), prišel mi je s pestjo pod nos — šlo se je za življenje! Karabinierji ga je malo od-stranili. Vpiti in kričanje se je nadalje-valo. Poleg je bilo tudi nekaj italijanskih vojakov, ki so šli na dopust; razdraženi od učitelja Zuccona, so me hoteli ubiti. Od te nakane jih je odvrgel nekoliko pa-

metnejši njih tovariš. Otroci so dalje vpili na me. To je trpelo deset minut čez 3. uro. Dospel je vlak. Med tem, ko so me ka-rabinieri gnali v živinski voz, mi prileti za vrat gnila repa, ki jo je vrgel učitelj Zuc-con. Neznansko veselje pri navzočih. V vozu sem tako stal, da me je vse videlo. Vpitje in sramotenje ni prenehalo. Skupaj z vojniki je bilo kakih 80 ljudi. »Carabi-nieri dateci lo scia-vo, che lo ammazzia-mo« (karabinieri, dajte nam Slovence, da ga ubijemo). Vpilo se je vse povprek, učitelj je bil prvi. In tedaj planeta dva člo-veka v vagon, da me s silo potegneta ven, toda karabinieri so to preprečili. Ko je učitelj videl, da se mu ni posrečilo dobiti me živega v svoje pesti, poklical je svoje učence, ki sebi in jim rekel: »Venite qui sco-lari miei, guardate ancora una volta questo porco scia-vo a spubategli in faccia, ve lo dico io, vostro maestro, io italiano.« (Pri-šite sem moji učenci, pogledite še enkrat tega slovenskega farja in pljunite mu v obraz, to vam, rečem jaz, vaš učitelj, jaz Italijan). Otroci in drugi pričeli so plju-vati na me. Prišla je tudi učiteljeva žena, Koperčanka, vredna svojega moža. Tudi ona je pričela pljuvati in ščuvati druhal. Druhal me je hotela na vsak način dobiti živega v roke. Zopet so planili na vagon, toda ni se jim posrečilo.

Pred odhodom vlaka mi je rekel učitelj Zuccon dobesedno to-le: »Ho voluto che tu scia-vo bevessi fino all'ultima goc-cia il calice d'amarezza.« (Hotel sem, da ti slovenski suženj, izpiješ kelih grenkosti do zadnje kaplje). Kako so se s pljuvanjem in pestmi ločili od mene, more si vsakdo predstavljati. Dne 18. decembra prenočil sem v Kopru na slami brez večerje. Dne 19. decembra privedli so me v Tigor (pre-iskovalni zapor v Trstu), kjer sem do se-daj, ne da bi bil zaslišan.

Dne 15. decembra, povabil je učitelj Zuccon (pri Sv. Luciji) na večerjo vse ita-lijanske častnike, ter jih nahujskal proti Slovincem sploh, posebno pa proti narod-nim duhovnikom. Jaz sem namreč hodil k Sv. Luciji opravljati službo božjo za tam-kajšnje Slovence in Hrvate. Narodnost je počas napredovala ali vendar šlo je. Pri-govarjal sem našim ljudem, da naj pošil-jajo svoje otroke v Družbino šolo in naj varujejo svoj jezik. Zato se mi je osvetil učitelj Zuccon.

Na Vseh svetnikov dan je stopil učitelj Zuccon v kapelo pri Sv. Luciji, snel je sliko Sv. Cirila in Metoda, jo nesel iz ka-pele, udaril z njo ob tla in jo razbil.

Učitelj Zuccon je pri belem dnevu zgrabil za vrat slovensko dekle, po ime-nu Vizintin, in jo vrgel na tla, in to samo vsled tega, ker je ona Slovenka. Hotel je ustreliti dva Slovence Bonetiča (očeta in sina), ker sta dobra narodnjaka. Bonetiča sta mu vzela puško in jo nesla na povelj-stvo posadke v Piranu, toda Zuccon je še vedno prost, kljub temu, da je bilo orožje prepovedano in pobrano. Slovincu Pe-čarju, ki stanuje blizu šole, je rekel: »Zdaj, ko so prišli Italijani, sem jaz Tvoj Bog.« Na ulici se sploh ne sme govoriti sloven-sko. V Kortah je bilo zapovedano, da se poučuje italijansko. Vojak, ki me je spreml-jal, mi je pripovedoval, da se v Kortah ne sme več govoriti slovensko, marveč, da morajo vsi po sili govoriti italijansko. Na moje mesto je postavljen italijanski vojni kurat, ki zna toliko slovensko, kakor jaz kitajsko. Ubogi narod!

Iz vsega tega, kar sem povedal, lahko spoznate, da je bila cela zadeva nalašč in zlobno uprizorjena. Tako se godi z nami, ki smo branili narodne interese! No, saj nisem jaz sam! Danes so pripeljali sem dr. Breclja iz Gorice.

Kaj sem zagrešil?

1. Italijanski nisem hotel pridigovati. 2. V razgovoru z nekim častnikom sem rekel, da se bo vprašanje Istre rešilo na svetovni konferenci.

3. Največja krivda je, da sem Slo-venec.

Blagovolite o tem poučiti vlado v Bel-gradu — moje zdravje je uničeno, zapor je zapor, kriv nisem, — da mi ona izpo-sluje svobodo, toda ne samo meni, marveč vsem bratom Slovincem in Hrvatom, ki tu poginjamo.

Iskrena hvala!

S spoštovanjem vdani

Andrej Nartnik, m. p. župnik.

Gospod župnik Nartnik je predsedal v preiskovalnem zaporu 52 dni. Nato je bil meseca februarja izgnan, na da bi bil za-slišan. Zapustiti je moral župnijo, vse kar je imel ter zasedeno ozemlje in se nahaja sedaj kot begunec v Jugoslaviji.

Država SHS.

Važen ministrski svet.

LDU Beograd, 18. marca. (JDU) Včeraj dopoldne se je vršil ministrski svet, ki mu poučeni krogi pripisujejo veliko važnost. Ministrski svet se je pred vsem posvetoval o vprašanju našega zunanjega položaja.

Seje parlamentarnih klubov.

LDU Beograd, 18. marca. (JDU) Vsi parlamentarni klubi so imeli danes posve-

tovanja o sestavi adrese narodnega predstavništva. Pričakuje se, da bo mogoče sestaviti enotno adresu vsega parlamenta.

Uradniške plače.

LDU Beograd, 18. marca. (JDU) Vlada se bavi z vprašanjem izenačenja plač vseh državnih uradnikov in nastavljenecv kraljevstva. Načrt je že izdelan in bo kmalu objavljen. Uradniki bodo razdeljeni v 11 plačilnih razredov, in sicer tako, da bodo mogli vsi uradniki avtomatičnim potom doseči gotovo stopnjo. Maksimalne plače, ki jih mora doseči vsak državni nastavljenec znašajo: za uradnike z maturo 5000 dinarjev, za uradnike brez mature 3800. Poleg plače bodo dobivali uradniki še posebne aktivitetne doklade. Naredba stopi v veljavo bržkone 1. maja.

Katoliški škofje v Beogradu.

LDU Zagreb, 18. marca. Zagrebški nadškof dr. Bauer je odpotoval s škofom dr. Premušem in križevaškim grško-katoliškim škofom Naradyo v Beograd. Nadškof in ostali škofje se žele spoznati z vodilnimi krogi v Beogradu ter se pokloniti tudi princu regentu Aleksandru.

Pevljanje pristojbine na zagrebškem vseučilišču.

LDU Zagreb, 18. marca. Uradni list prinaša bansko naredbo, s katero so zvišane za 100 odstotkov vse izpitne in druge pristojbine zagrebškega vseučilišča.

Italijanski general Segre v Ljubljani.

Dunaj, 18. marca. Italijanski general Segre je danes zvečer odpotoval v Ljubljano, kjer bo predsedoval ententni komisiji, ki bo preiskavala takozvane ljubljanske in zaloške dogodke.

Srbske zahteve.

LDU Bern, 18. marca. (DunkU) »Neue Zürcher Zeitung« javlja iz Pariza: V odgovor na italijansko spomenico je prvi bosanski svet srbske delegacije včeraj obratnožil pred francoskim občinstvom srbske zahteve. Izjavil je: »Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev zahteva razen nespornih ozemelj Trst, Gorico, poluotok Istro, Dalmacijo in Banat od Temešvara. Glede Trsta bi se Srbija zadovoljila s proglasitvijo za pristo mesto, nikakor pa ne bi sprejela italijanskega gospodstva. Nadalje zahteva, da se nesprotni Rumuniji upošteva narodnostni princip glede Banata, ki je srbski ne glede na londonski pakt in kljub ententnim obljubam Rumuniji.

S severne fronte.

LDU poroča z dne 18. marca iz uradnega vira: Dne 16. t. m. med 3. in 4. uro popoldne so Nemci streljali na Črni graben, okoli pol šestih popoldne pa na naše straže pri Lušniku in pri koti 470 zapadno od Lušnika. Izgub nimamo. Odgovorili nismo. — Poročilo z dne 17. t. m.: okoli pol dveh popoldne so Nemci pripeljali z avtomobili ojačenja do Raka in se razvili v rojno črto v smeri proti Črnemu grabnu. Nemška artiljerija je oddala 18 strelav na Sv. Florijan, na cesti Ruštat—Velikovec in Ruštat—Sv. Florijan. Ob tričetrt na štiri popoldne je nemški aeroplan metal letake nad Pliberkom. — Radgorski odsek: Okoli devetih zvečer so Mažari streljali na naše postojanke s puškami in strojnimi.

Mirovni pösvet.

Srbsko-rumunsko vprašanje.

LDU Amsterdam, 18. marca. (ČTU) »Morning Post« poroča, da so rumunski, posebno transilvanski krogi zelo nestrpni glede rešitve srbsko-rumunskega vprašanja. Kar se tiče Banata, vztrajajo rumunski zastopniki na mirovni konferenci v Parizu na tem, da dobi Rumunija ves Banat. Sedaj se v Rumuniji razmišlja vprašanje, kaj bo nastalo, ako proglas na mirovno konferenco ne bi mel zaželenega uspeha. Rumunski delegatje v Parizu menijo, da bi bilo bolje, ako rumunski narod ne bi silil entente, da sklepa o tem vprašanju, marveč naj se o tem vprašanju izreče prihodnje razsodišče. Na ta način bi se prejkone dala odstraniti poostreje srbsko-rumunskega konflikta.

Pogoji za italijansko demobilizacijo.

LDU Curih, 18. marca. (ČTU) Iz Milana poročajo: »Secolov« poročevalec javlja iz Pariza: Kot glavni pogoj za predhodni mir zahteva Italija, da se morajo razorožiti vse države bivše avstro-ogrške monarhije, ki mejijo na Italijo. Italija ne more dovoliti, da Jugoslavlani nadaljujejo svoje vojaške priprave in svoje oklice, naperjene proti Italiji. Vsled izjavljajočega zadržanja svojega vzhodnega sosedu mora imeti Italija še nadalje številno vojaštvo pod orožjem, njeno prebivalstvo pa želi demobilizacije še pred podpisom mirovne pogodbe. Dokler obstoji možnost sovražnega napada, Italija ne more misliti na popolno razorožitev.

Francija dobi Alzacijo-Loreno.

LDU Berlin, 18. marca. (ČTU) Poročevalec lista »Daily News« poroča iz Pariza, da bo Nemčija vrnila Franciji Alza-

cijo-Loreno. Francija dobi poleg tega precejšnje gospodarske koncesije v Saarški dolini, ki pa politično ostane pri Nemčiji.

Dr. Lammasch v Parizu.

LDU Basel, 18. marca. (ČTU) Kakor doznava poročevalec lista »Neues Wiener Journal« iz povsem verodostojnega vira, se bivši avstrijski ministrski predsednik dr. Lammasch sedaj mudi v Parizu, kamor je prišel na povabilo Leona Bourgeoisa, ki smatra dr. Lammascha za enega najresnejših nemškoavstrijskih politikov. Dr. Lammasch je konfiriral z vodilnimi francoskimi politikmi. Razgovori seveda niso obveznega značaja in se večinoma tičejo postopanja entente napram Nemški Avstriji. Govori se, da so se zavzemli izjaviti pripravljenim Nemško Južno Tirolsko pustiti Nemški Avstriji. Francoska vlada je baje dala razumeti nemško-avstrijskemu kabinetu, naj pošlje dr. Lammascha kot zastopnika v Pariz.

Novi predlogi sovjetske vlade.

LDU Bern, 17. marca. (DunkU) Isti javljajo: Brzojavka iz Kijeva poroča, da je sovjetska vlada sklenila, staviti te dni alijancem nove predloge. Predlagala bo konferenco v Odesi in zahtevala odstopitev Ukrajine. Zato bi Ljeningova vlada odstopila donsko in kubansko ozemlje, Sibirijo ter baltičke province. Baje bo tudi zahtevala, da se umaknejo čete alijancov. Bila bi pa pripravljena, dovoliti, da zasedejo ententne čete Sebastopol in Odeso.

Trepov v Londonu in Parizu.

LDU Curih, 18. marca. (ČTU) Kakor poroča Agence Havas, se bo bivši ruski ministrski predsednik Trepov začel pogajati neposredno z Londonom in Parizom glede nalog, ki jih ima mirovni kongres napram ruskemu vprašanju. Trepov odklanja vsako pojasnilo o vzroku svojega potovanja.

Razna poročila.

Nade boljševikov.

LDU Rotterdam, 18. marca. (ČTU) »New York Herald« poroča, da se je med Nemčijo in Veliko Rusijo sklenila tajna zveza, ki ima namen nastopati skupno proti ententi. Vsled tega so tudi boljševiki odklonili povabilo, naj pridejo na otoke Prinkipi. Boljševiki upajo, da v desetih dneh postavijo vso Evropo na glavo. Uverjeni so, da se razen Japoncev nobena država ne bo mogla upirati z orožjem njihovega napadu. Amerika je doznala za ta komplot, in v tem tiči glavni vzrok za njeno ostrejšo postopanje proti Nemčiji, ki se posebno zrcali v novih pogojih za premirje. Odkar je predsednik Wilson zvedel za ta naklep, se s podvojeno energijo zavzema za čim hitrejšo sklenitev miru.

Ustavljen promet v Rusiji.

LDU Berlin, 18. marca. (DunkU) »Vorwärts« poroča iz Helsingsfors: Po vesteh ruskih listov je v Rusiji popolnoma ustavljen ves osebni železniški promet. Transporti na železnicah so dovoljeni izključno le za prevoz živil.

Nemški Tirolci proti Italiji.

LDU Monakovo, 18. marca. (ČTU) V Monakovem se nahajajoči Tirolci so imeli zelo dobro obiskan shod, kjer so se najogorčeneje izrazili zoper italijanska aneksionistična stremjenja po Nemški Južni Tirolski. Sklenili so resolucijo, ki energično ugovarja podjarmljenju Nemške Južne Tirolske po Italiji, zahteva takojšnjo izpraznitev tega ozemlja po italijanskih četah in takojšnji povratek vojnih ujetnikov. Večina zborovalcev se je izrekla za združitev z Nemčijo.

Stavka na Angleškem.

LDU Lugano, 18. marca. (ČTU) So-trudnik »Secolov« slika socialni položaj na Angleškem v najtemnejših barvah. Splošna stavka rudarjev, železničarjev in delavcev v transportnih podjetjih je neizogibna. Ultimatum, ki so ga predložile tri najmočnejše delavske organizacije, poteče v soboto, 22. t. m.

LDU Rotterdam, 18. marca. (ČTU) Reuterjev urad poroča, da se stavka rudarjev in mornarjev čimdalje bolj širi.

Stavka v New Yorku.

LDU London, 18. marca. (ČTU) »Times« poročajo iz New Yorka, da bo prihodnje dni deportiranih 30 do 40 revolucionarjev, ne ve se pa še kam in kdaj. Policija še vedno išče orožja. Nezadovoljnost se širi z naraščajočo brezposelnostjo, ki se je v zadnjih dveh mesecih povečala za 67 %. Krajevni železniški promet v New Yorku je izza preteklega tedna popolnoma ustavljen. Vsled tega delavci ne morejo domov. — Po zadnjih vesteh so se stavkujočim pristajniškim delavcem pridružili tudi brodarji.

Stavke v Šleziji.

LDU Vratislava, 18. marca. (ČTU) Stavka v gornješlezkih premogovnikih je končana. Le v nekaterih zasebnih rovih še stavkajo. Špartakovci in Poljaki pripravljajo novo stavko.

Guverner Avstro-ogrške banke umrl.

LDU Dunaj, 18. marca. (DunkU) Guverner Avstro-ogrške banke Ignacij baron Gruber pl. Menninger je davi nenadoma umrl.

Boljševiki napadejo Nemčijo?

LDU London, 17. marca. (ČTU) »Times« poroča iz Helsingsfors: Moskavska vlada je na zahtevo Trockega zaukazala rdečemu generalnemu štabu, da takoj napravi načrt za armado 150.000 mož, ki naj meseca aprila ali maja napadejo Nemčijo.

Mackensen be izpuščen.

LDU Beograd, 17. marca. (ČTU) »Neues Wiener Journal« poroča: Tukaž kroži vest, da bo vojni maršal Mackensen najbrže o Veliki noči izpuščen iz internacije. Mackensen je že dovršil svoje memoare. Te bodo prinesle interesantno varino kot dokaze za razprave o odgovorih Nemčije.

Pred novimi nemiri v Berlinu.

LDU Berlin, 17. marca. (ČTU) Vladne čete so trajno pripravljene za alarm, ker se boje, da nastanejo dne 26. marca novi težki nemiri v Berlinu.

Odprava fidejkomisov na Bavarskem.

LDU Monakovo, 18. marca. (ČTU) Med zakonskimi načrti, ki jih bo obravnaval deželni zbor, je tudi predloga o odpravi fidejkomisov ter o prepovedi, da noben bavarski državljani ne sme sprejeti tujega plemstva.

Volitve na Mažarskem.

LDU Budimpešta, 18. marca. (ČTU) Ministrski svet je določil, da se vrše volitve v narodno skupščino dne 13. aprila.

Francoska komisija proti mažarskim listom.

LDU Budimpešta, 17. marca. (ČTU) Francoska komisija za premirje je zahtevala od ogrske vlade, da se strahuje posamezne liste, ki so se v zadnjem času na zelo sovražni način bavili z delovanjem entente, oziroma da se odredi, da ti listi vsaj nekaj časa ne izhajajo.

Komunisti na Mažarskem.

LDU Budimpešta, 17. marca. (ČTU) Mestni glavar v Szentvesu, Andress Nagy, ki so pa pred kratkim radi komunističnih spletkarjev tam aretirali, je bil danes prepeljan v Budimpešto, kjer ga imajo zaprtega v poslopju obmejne policije. V Szentvesu so mornarske čete zasedle pošto in redarstveno poslopje. Nacionalna garda je pod pritiskom terorja odpovedala pokorščino. Andress Nagy je v Szentvesu aretiral župana in voditelja socialnodemokratske stranke.

Pismo iz Bosne.

(Izvirno poročilo »Slovencu«.)

Sarajevo, 14. marca.

Skupina sarajevskih meščanov se je minole dni posvetovala o ustanovitvi novega srbskega dnevnika. Prva številka ima iziti še tekom tega tedna, a urejevan bo v smeri bivše »Srpske Rijetke«. Za glavnega urednika je določen časnikar G. Stefan Kobasica. Ta pojav je značilen. Na eni strani kaže, da so med bratje Srbi trezni politiki, katerim bolešno ropotanje Čokorilove »Srpske Zore« ni po volji. Na drugi strani, pa kakor se zdi, v njihovih vrstah ni preveč navdušenja za Pribečevićovo Jugoslovansko demokratsko stranko. Ta novi dnevnik bo glasilo že objavljene »Srpske narodne stranke«, ki bo stopila v ožji stik s srbskimi strankami v Srbiji, ki se po najnovejših vesteh drže rezervirano. Stališče srbskih strank v Srbiji in Vojvodini bo odločilo smer političnemu prizadevanju bratov Srbov v Bosni.

V muslimanskih vrstah, ki se zbirajo okoli »Pravde«, katerim so brisali vse delegate, se vrši velika agitacija za organizacijo stranke. Ze sedaj se pripravljajo za volitve. Polagoma se jim pridružuje čimdalje več okrajev (Kupres, Fojnica, Bileće, Stolac, Konjic, Tuzla, Derventa, Visoko in drugi). Od 59 bosensko-hercegovskih okrajev so muslimani v 45 okrajih za skupino okoli »Pravde«.

Bosenski Hrvati so se vsled najnovejših dogodkov razdelili v tri skupine: v avtonomiste, ki jih vodi dr. Sunarić, v pristaše skupine okoli »Narodne Politike«, ozir. »Jugoslovanskega kluba« in končno v centraliste. Centralistični »Jugoslovanski List« napada klerikalce, dr. Korošca in »Jugoslavijo«. Pristaši skupine okoli »Narodne Politike« imajo močno oporo v vrstah laiške in redovniške duhovščine. Končno so zavzeti za program »Nar. Politike« mlajši františkanski krogi, tako da se med njimi jasno opaža močna opozicija proti delegatoma Fra Buntiču in Fra Galiču, ki sta stopila v starčevićanski »Narodni klub«. Trditi se more, da ima med bosenskimi in hercegovskimi Hrvati najboljši nade na uspeh kulturno-politična struja »Narodne Politike«. To se bo nedvomno pokazalo v najkrajšem času. Zmagga te struje znači ravnotako poraz plemenske mržnje, ki ima med hrvatskimi avtonomisti še vedno svoje zastopnike, ka-

kor znači gibanje za novo »Srpsko Rijetko« poraz mržnje, ki jo med Srbi seje in vzdržuje »Srpska Zora«.

Uprava sarajevskih listov so povišale naročnino za tretjino dosedanje cene. Posamezne številke se smejo prodajati največ po 40 vin. Cena za oglase je poskočila. Za priobčenje društvenih vestí, izkazov darov in podobnega se mora plačati po ceni, ki je določena za »poslana«. Tiskarne so zvišale cene tisku in papirju za 25%.

S tem v zvezi se je začela akcija za ustanovitev časniškarskega kluba, ki se bo zavzel za stanovske potrebe sarajevskih urednikov. Urediti se mora vprašanje uradniške plače za oženje in neoženjene kakor tudi število delavnih ur po dnevu in po noči.

Politične novice.

+ Shod S. L. S. na Boh. Bistrici se je vršil v nedeljo, dne 16. t. m. v nabito polni dvorani občinskega doma. Guvernik dipl. eks. ak. g. Avsenek je ob obilnem pritrjevanju govoril vsem navzočim — skoro samo moškim — iz srca, ko je razlagal v dolgem zanimivem govoru strankino stališče v vseh važnih vprašanjih ureditve Jugoslavije in poročal o sedanjem položaju. Shod je bil verna slika našega demokratskega ljudstva, ki hoče le svojo pravico. Bil je tudi pod vtisom najnovejšega poročila o naši jugozahodni meji in je izzvenel kot oster protest nasilja proti pravici in tak mir odklanjamo. Sklenjenih je bilo tudi več resolucij glede aprovizacije, nove ustave (pravica napovedi vojske naj pristojna narodnemu pristavništvu), o odpravi vojaške dolžnosti, o agrarni reformi in o potrebi električne centrale za Bohinj. Sklene se tudi na črni dan, dan žalosti protest proti laški okupaciji in krivičnem miru. Po skoro triurnem zborovanju zaključil predsednik Ivan Rozman krasno uspeši shod.

+ Prebivalstvo občine Gorenjopolje, okraj Novo mesto, je na shodu dne 16. t. m. sklenilo najostrejši protest proti italijanski zasedbi našega ozemlja ter nikakor ne more verjeti časniškim vestem, da bi ententa proti naši volji izročila velik del naše zemlje Italiji.

+ »Pravda« o ljubljanskih dogodkih. Belgrajska »Pravda« od dne 14. marca prinaša uvodnik pod naslovom »Ljubljanski dogodki«. Članek je cenzura zelo pobelila. Iz ostalega citiramo: »Ako se je res zgodila kaka netaktičnost nasproti italijanskim ali katerimkoli drugim zavezniškim častnikom, bodisi od strani prebivalstva, bodisi od strani tamkajšnjih pokrajinskih oblasti, potem mi to globoko obžalujemo. (Zaplenjeno.) Mi smo bili svoj čas v mnogo napetejših odnosih z Avstro-Ogrsko nego danes z Italijo (?), v Srbiji je obstojala globoka in davna mržnja na vse, kar je avstrijsko, pa vendar niti v najkritičnejših časih ni bilo nikjer nobenega izgeda proti uradnim organom avstro-ogrške države, čeravno so bili v Beogradu njihovi carinarji in raznovrstni drugi uradniki. Še manj se je srbska vlada kdaj obnašala proti njim drugače nego hladno, a strogo korektno in uljudno. (Zaplenjeno.) Ako pa v Ljubljani — kar je tudi mogoče — ničesar ni bilo, potem je vladna dolžnost, da to javno in odkrito ustanovi, po da svoj uradni, avtentični opis dogodka in na ta način prepreči, da bi se iz izmišljene stvari koval v svetu kapital proti našemu narodu in našemu državnemu in narodnemu dostojanstvu.

+ Socialna demokracija in usoda našega Primorja. Kakor poroča sinočnji »Napredek«, se je 17. t. m. krajevna organizacija socialistične stranke bavila z usodo Trsta, Reke, Istre in Goriške ter ugotovila, »da ne priznava nobenih sklepov, katere upostavlja takozvana mirovna konferenca v Parizu.« Socialna demokracija smatra svet desetorice v Parizu za predstavnik svetovnega militarizma ter njegove sklepe za ničeve in neobvezne, »pa naj bodo ti sklepi ugodni ali neugodni, v korist ali na škodo jugoslovanskega naroda.« Socialna demokracija bo sklicala velik shod, na katerem bo povedala, po kateri poti si ona misli »zagotoviti posest našega Trsta, naše Goriške, Istre, Reke in Dalmacije.« — Ugotavljamo, da so v zahtevi pravičen mir, ki naj nam da, kar je naše, edine vse slovenske stranke, meščanske, ljudske — socialne in socialistične. Pota pa so različna.

+ Boj za žensko volilno pravico. Minolo nedeljo se je vršil v Zagrebu shod pod milim nebom za žensko volilno pravico. Govorile so ga. Zofka Kveder-Demetović, ga. Korač, ministрова soproga, in ga. Šarić. Gospa Korač je napadla klerikalizem, ki da je največja zapreka ženski duševni in socialni osvoboditvi. Gospa govornica je tu gotovo mislila na nekakšen »srednji vek«, kajti v današnjem času stoje stvari čisto drugače. Vladajoča stranka na Hrvatskem, ki je pred letom dni odrekla ženstvu volilno pravico, je bila hrvatsko-srbska koalicija, ki menda vendar ni klerikalna. Stranke in skupine s krščanskim programom so se vse izjavile

za politične pravice ženstva. Objektivnost v političnem boju ženstvu ne bi bila v kvar.

+ **Italijanska propaganda.** Italijani imajo sicer drago plačano, toda zelo razpleteno propagando. Ne varajmo se! Propagando imajo Lahi radi nas in zato moramo na njo biti pozorni! Poročajo nam, da nekateri ljudje na Gorenjskem širijo vesti, da Lah zasede Jesenice in Škofjo Loko, da dobi v roke celo gorenjsko železnico. To je sicer le pobožna želja Lahov, toda razburja naše ljudi, ki so naivni dovolj, da nasedajo. Ni izključeno, da so Italijani sami nalašč lancirali v svet ene alarmantne vesti o Goriški in Trstu, da bi pri nas prišlo do nemirov v času, ko se mudi tu komisija entitinskih generalov. V slučaju izgredov bi bila Italija dobila naglo, da zasede še Ljubljano. Toda naše ljudstvo je preveč disciplinirano, da bi se dalo speljati do izgredov. Mi ostanemo mirni, naj Pariz sklene, kar hoče. Do svoje pravice pridemo prej ali slej!

+ **Narodna ozkosrčnost.** V novosadski »Zastavi«, ki se v narodnem pogledu zelo približuje sarajevski »Zori«, čitamo mnenje »čike Pere«, da ni Srbija dobila Hrvatske, Bosne in Slovenije, marveč so te dobile Srbijo; Srbi so izgubili celo svojo staro Srbijo. »Čiki Peri« moramo oprostiti, ker je pač — star.

+ **Vračajo.** V Zemun so začeli dohajati železniški parki, ki jih je bila svoj čas nemška vojska zaplenila v Srbiji in ki jih sedaj madjarska vlada vrača.

Dnevne novice.

— **Poziv profesorjem, učiteljem in podjetnikom!** Vsi profesorji, učitelji in podjetniki, ki imajo še kake terjatve do naučne uprave bivše Avstrije, naj prijavijo svoje zahteve čim najprej na naslov likvidatorja prof. dr. Ivana Arnejca, Dunaj I., Minoritenplatz 5.

— **Govor ge. Maše Gromove** na belgrajskem protestnem shodu prinaša belgrajska »Epoha« od 14. t. m. na uvodnem mestu.

— **Slovenia docet!** Sarajevska »Jugoslavija« prinaša naredbo ljubljanske pokrajinske vlade o abolitiji prostitucije in zaključuje poročilo z besedami: Slovenia docet! Ali bodo njenemu zgledu sledile tudi druge pokrajine v Kraljestvu SHS?

— **Obupni položaj vpokojencev in invalidov južne železnice.** Vpokojeenci in invalidi južne železnice se obračajo na Narodno vlado SHS in na ljudske zastopnike v Beogradu s prošnjo, da se nemudoma ukrene potrebno, da se prizadetim takoj izplačajo rente in pokojnina. Invalidi so prejeli zadnjo rento 16. januarja t. l., potem pa nobene več. Pokojnina se enim izplačuje, drugim zopet ne. Trpimo največje pomanjkanje in ne vemo, kako naj se preživimo v tej hudi druginji. Prejeli smo v cellem času te hude druginje, skoro že celih pet let, meseca avgusta leta 1918 in meseca februarja 1919, torej dvakrat tako majhno podporo, da pri tej druginji niti v poštev ne pride. Prizadeti, kateri smo pri železnici pustili svoje zdravje ude in postali za vsako delo nesposobni, gledamo sedaj s strahom našemu poginu nasproti. Mislimo, da si tega pač nismo zaslužili. Obenem se obračamo na slavno Narodno vlado SHS, da ona stori potrebne korake, ker kakor slišimo, se bo le tistim, kateri so po 1918. letu stopili v pokoj, pokojnina znatno zvišala. Nismo nobenemu nevoščljivi, pač pa nas boli srce; nas, ki smo v tem hudem času najbolj stradali in pomanjkanje trpeli, nas hočejo gospodje zopet prezreti. Prosimo, da se nam pokojnine zvišajo, enako z našimi mlajšimi kolegi.

— **Za begunce.** Dovoljenje za povrnitev v domovino ni še došlo. Begunci naj se pripravijo za odhod, vendar naj pa čakajo na svojih mestih, dokler jih ne obvesti »Posredovalni urad za begunce v Ljubljani.«

— **Amnestija glede prisvojenega demobilizacijskega blaga.** V rokah ljudstva se nahajajo še velike množine demobilizacijskega blaga, ki so si ga prilastili ob času preobrata. Ponovno je bilo razglašeno, da je ves ta material last države in da se ga mora priglasi v obračun. Vse gospodarstvo z demobilizacijskim blagom je prevzela sedaj Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani, katera je sklenila v svoji seji z dne 11. t. m., da se podeli vsem hranilcem demobilizacijskega blaga spregled vseh posledic in kazenskega zasledovanja vsem onim, ki priglasi najkasneje do 15. aprila množino in kakovost blaga, ki so si ga prilastili na naslov imenovane komisije v Ljubljani, Sodna ulica št. 1 ali pa pristojnemu okrajnemu glavarstvu. Takim priglasencem se bo na njih prošnjo prilaščeno blago po primerni ocenitvi in plačilu eventualno tudi prepustilo v last. Po preteku navedenega roka se bo postopalo proti vsem imeteljem kateregakoli samolastno prisvojenega demobilizacijskega blaga kazensko zaradi prestopka proti državnemu imetju.

— **Nagrada za doprinos demobilizacijskega blaga.** Kljub ponovnim opominom še do danes mnogo imeteljev samolastno prilaščene demobilizacijskega blaga ni priglasi, čeprav se dobe priče o nepravilni prilastitvi. Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo zato ponovno razpisuje nagrado onim, ki s svojim sodelovanjem pripomorejo, da se dobi nazaj blago stvarne demobilizacije, ki je bilo nepravilno prilaščeno. Nagrade bo izplačevala Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v višini 10 odstotkov doprinešene vrednosti. Tej komisiji naj se sporočajo vse prijave, kje in pri komu naj se išče prilaščeno blago.

— **Pri poverjeništvu za socialno skrbstvo** se množe slučajji prošelj za izvanredne podpore. Opozarjamo, da se poverjeništvu odslej ne bo več oziralo na take prošnje, ker je preobloženo z drugim delom. Vse take prošnje je odslej vlagati pri pristojnem okrajnem glavarstvu, oziroma mestnem magistratu.

— **Od komisije za terjatve proti bivšemu erarju** se nam poroča, da se je konstituirala. Za poslovanje je treba dobiti še nekaj verziranih uradnikov. Komisija bo vse spise priglasi terjatev pregledala in predelala. Zrijave, katere so z dokazili tako opremljene, da je likvidnost terjatve dokazana, se bodo takoj odstopale posameznim likvidujočim ministrstvom na Dunaju v likvidiranje in izplačilo. Prijave, katerim nedostajajo takih dokazil, pa se bodo morale v svrhu spopolnitve vračati strankam. Da se komisiji delo olajša, naj vsakdo priloži svoji prijavi tudi vsa potrdila, ki jih ima za svojo terjatve.

— **Trgovina z dekletji v Bosni.** Sarajevska »Jugoslavija« poroča, kako je šofer Lekić v Banjaluki plačal neki ženski 200 kron, da je pregovorila dve revni služkinji, da sta šli z njim. Obe je odvedel v javno hišo v Jajcu. Medpotoma je pa v avtomobilu začel pregovarjati tretjo služkinjo, ki je spremljala svojo gospodinjjo, naj gre z njim, češ da jo bo oženil. Gospa je pa opazila šoferjevo vsiljivo nasproti služkinji in je slednjo, ko so izstopili, takoj trdo prišla in posvarila. A onidve revici je lopov odpeljal.

Najnovejše.

SEJA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

LDU Belgrad, 18. marca. (JDU) Predsednik narodnega predstavništva je otvoril današnjo sejo ob 4. uri 25 minut popoldne. Zapisnik zadnje seje je bil sprejet brez ugovora. Prečitana so bila nekatera vprašanja, ki so bila vložena narodnemu predstavništvu in ki so se odstopila peticijskemu odboru. Ugodila se je prošnja nekaterih poslancev za dopust. — Poslanec Dragiša Labšević (socialist) je interpeliral ministra za notranje stvari o vzpostavi svobode tiska in o vmešavanju vojaških oblasti v delokrog civilnih oblasti. — Poslanec dr. Angelinović in tovariši so vložili interpelacijo na vojnega in socialnega ministra zaradi izplačevanja vojaških podpor rodbinam jugoslovanskih prostovoljcev. Predlagali so, naj se interpelacija prečita, kar se je tudi izvršilo. V interpelaciji zahtevajo izplačilo zaostalih vojaških pristojbin in podpor rodbinam jugoslovanskih legijonarjev, ki so služili poprej v avstro-ogrski vojski in katerim je avstro-ogrška uprava svoj čas ustavila podpore, ko je dognala, da so stopil dotični vojaki v legijo. — Poslanec Stanko Banić in tovariši so interpelirali ministra za socialno politiko in ministra za prehrano zaradi ureditve preskrbe vseh večjih mest v državi. Poslanec dr. Šimrak in tovariši so interpelirali v zadevi agrarne reforme in kolonizacije. — Predsednik zbornice je sporočil, da so došli predsedništvu iz raznih krajev kraljestva pozdravi, v katerih se izraža želja za složno in koristno delo narodnega predstavništva.

Ministrski predsednik Stojan Protič je izjavil: Dobil sem vprašanje gospoda poslanca dr. Puca, katero je podpisano od več tovarišev, in vprašanje gospoda poslanca Fona. V bistvu se tičeta obe vprašanji iste zadeve in prosim gospoda, da se zadovoljita s skupnim odgovorom. Gre torej za nastopno:

V zadnjem času so se razširile vznemirljive vesti, da je padla na mirovni konferenci v Parizu definitivna odločitev o pokrajinah na zahodu našega kraljestva in to v zmislu, ki bi nikakor ne odgovarjalo našim narodnim aspiracijam, tako da bi mnogi deli naše domovine s preko pol milijona prebivalcev odpadli od naše kraljevine. Dalje se je tudi govorilo, da je stopila naša delegacija v Parizu v kompromisna pogajanja z italijansko delegacijo. Z ozirom na to, da so te vesti v veliki meri razburile duhove v narodu, se je treba vprašati, ali in v koliko odgovarjajo resnici, ali je naša delegacija res pooblaščen, da bi na svojo roko sklenila kak kompromis in ali je vlada obveščena o vseh krakih naše delegacije na mirovni konferenci. Predvrem, gospoda, odgovorjam na to

vprašanje, da te vesti ne odgovarjajo resnici. (Burno dolgotrajno odobravanje.)

Nobena odločitev v naših narodnih vprašanjih še ni padla. Vlada nima o tem nikakega poročila, zato morem z gotovostjo izjaviti, da odločitev res še ni prišla. Nadalje vas moram zagotoviti, da naša delegacija ni sklenila nikakih kompromisov s komurkoli si bodi, da stoji vlada v najtesnejši zvezi z delegacijo in da delegaciji ni dala nikdar podobnih navodil in da za to ni bila nikdar zaprosena. (Odobravanje.) Mislim, da sem s tem odgovoril na vsa vprašanja, ki so jih stavili name gospodje interpellanti, ki jih prosim, da se zadovoljijo z mojim odgovorom. (Ponovno odobravanje.)

Poslanec dr. Fran Novak (demokratski klub) poudarja potrebo, da stori naša vlada vse korake in vporabi vsa sredstva, povrne našemu kraljestvu tudi one naše brate, ki so sedaj še pod tujim jarmom. Predlagal je, naj se sprejme odgovor ministrskega predsednika na znanje.

VOLITEV ODSEKOV.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 18. marca. Danes dopoldne ob 10. uri se je vršila seja načelnikov klubov radi predsednikov in tajnikov posameznih klubov. Dosegel se je popoln sporazum. V odsek za zasedene kraje so izvoljeni Spinčić, Fon, dr. Piletić in en Črnogorec.

Belgrad, 18. marca. Jugoslovanski klub je poslal v upravni odsek dr. Hohnjeca. Vsak odsek ima po 7 članov, vsak klub po enega člana v odsekih. Finančni odsek ima 14 članov. V ta odsek pošlje JDS. 4 člana, srbski radikalci 3, Narodni klub 2, srbski opozicionelni blok 3, Jugoslovanski klub 1, socialisti 1 člana. Jugoslovanski klub zastopa v finančnem odseku poslanec prof. Vesjenjak.

IZVEDBA AGRARNE REFORME.

(Posebno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 18. marca. Za izvedbo agrarne reforme se bo osnoval posebni, neodvisni državni urad ali celo posebno ministrstvo. Vse stranke soglašajo s tem.

ITALIJA ZAHTEVA ŽIVINO.

Reka, 18. marca. Z ozirom na veliko pomanjkanje klavne živine v Italiji poroča »Tribuna«, da je bila določena vojaška komisija, ki naj v bivši Avstro-Ogrski rekvirira živino v istem številu, kot je to storila bivša avstro-ogrška armada v zasedeni Benečiji. Po italijanskih informacijah bi samo Ogrska mogla izročiti 170.000 glav klavne živine.

LDU Berlin, 18. marca. (DKU) Kopenhagenski list »Politiken« razpravlja stališče entente k nemško-avstrijskemu vprašanju, sklicujoč se na nesporazum med aliranci. List pripominja, da se v Franciji napačno tolmači vprašanje, kakor da bi šlo za vpostavitve nemškega aneksionizma. Največje načelo alirancev, da je samoodločba narodov. Lepšega primera za to načelo ni, kakor je spojitve Nemške Avstrije z Nemčijo. Angleška je napram Franciji interesirana na tem, da se ravnotežje moči na kopnem ne premakne preveč.

ČEHI IN POLJAKI VKORAKAJO V ŠLEZIJO?

LDU Berlin, 18. marca. (DunKU.) »B. Z. am Mittag« poroča: Pruska vlada se je včeraj zopet po daljšem razpravljanju bavila s kritičnim položajem na šlezjski meji. Po vesteh iz zanesljivih virov niso samo Čehoslovaki napočili v zadnjih tednih mnogo vojaštva proti meji pri Glatzu, temveč tudi Poljaki več kot 30.000 mož na zgornje-šlezjski meji, katere hočejo uporabiti za vpad v Zgornjo Šlesijo. Doznan se je, da so Poljaki in Čehoslovaki glede tega skupnega koraka na šlezjski meji dogovorjeni. Stojimo tedaj pred resnimi dogodki v Zgornji Šleziji, ako ententa ne vpliva v svojem lastnem interesu na svoje poljske in čehoslovaške prijatelje.

NEMČIJA MORA VRAČATI.

LDU Naun, 18. marca. (Brezzično.) Nemška vlada je sklenila, da vrne Kitajski astronomične instrumente, ki so jih leta 1901. prepeljali iz Pekina v Nemčijo. Odrejeno je že vkrcanje instrumentov za Kitajsko.

EPIDEMIJE.

LDU Dunaj, 18. marca. (DunKU.) Po soglasnih poročilih je v zadnjem času v Vzhodni Evropi pegavi legar razširjen naravnost nevarno. Bolezen divja v vseh delih Poljske, v jugoslovanski državi, zlasti v stari Srbiji, najbolj pa v Ukrajini. Z ozirom na hudo nalezljivost pegastega legarja ni ogroženo samo prebivalstvo prizadetih dežel, ampak tudi prebivalstvo srednje in zapadne Evrope. Avstrijsko društvo Rdečega križa se je zato v sporazumu z državami, ki so nastale na ozemlju avstro-ogrskih monarhije, obrnilo na mednarodni komite Rdečega križa v Ženevi za pomoč, da bi na ta način pridobilo zavezniške velesile, kakor tudi nevtralne države za to, da se takoj ustanovi medna-

rodna komisija za boj proti tej kužni bolezni in da se oprepi s potrebnimi pripomočki. Komite v Ženevi je nato začel takoj s tozadevnimi pripravami.

ITALIJANSKA DIPLOMACIJA NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 18. marca. (DKU) »Fremdenblatt« doznava, da je grof Ettore della Zonza dospel v posebni misli na Dunaj. Njegovemu bivanju na Dunaju pripisujejo diplomatski krogi zelo veliko važnost. Domneva ne bi bila napačna, da je njegova prisotnost na Dunaju v zvezi z važnimi vprašanji med Italijo in Nemško Avstrijo, pred vsem z vprašanjem Nemške Južne Tirolske in tudi z obojema do Jugoslavije.

FRANCOSKA PROPAGANDA NA DUNAJU.

LDU Naun, 18. marca. (Brezzično.) Francoska propaganda na Dunaju za odtujitev nemških Avstrijcev od Nemčije potem obljub političnih in gospodarskih prednosti, se nadaljuje, a je našla odpor vodilne nemške večine med dunajskim prebivalstvom, ki vidi v tem vabljenu poziv k neznačajnosti in težko žalitev. Izgredi Čehoslovakov proti Nemcem so izzvali med ljudstvom viharo ogorčenje ter ga napravili nesprejemljivega napram francoski propagandi za podonavsko federacijo.

STAVKA NA ANGLEŠKEM.

LDU Berlin, 17. marca. (DKU) Londonski dopisnik »Secola« poroča, da je malo upanja, da bi se moglo izogniti splošni stavki na Angleškem. Znaki nezadovoljstva se vidno množijo med delavskimi skupinami. Ultimatum delavcev poteče v soboto. Položaj je zelo resen. Z velikimi skrbmi pričakujejo sestanek treh zveznih skupin, ki se naj vrši v petek. Uvideva se že naprej, da se delavci v rudokopih ne bodo zadovoljili s sklepi preiskovalne komisije. Pričakovati je, da bodo tudi delavci na deželi stopili v stavko.

LDU Pariz, 18. marca. (DKU) »Petit Parisien« poroča o pogajanjih, ki so se vršila včeraj v ministrstvu za zunanje stvari o usodi Kielskega prekopa. Minister mornarice je nastopil proti predlogu komisije, da naj obdrži Nemčija suvereniteto nad prekopom in zahteval jamstva, da bo prekop vselej na razpolago vojnim in trgovskim ladjam vseh narodov, ne pa da bi ena ali druga narodnost uživala kak prednost. Predsednik Wilson je sprožil misel, da se uvede za kielski prekop enaka uprava, kakršna obstoji pri panamskem prekopu.

LDU Pariz, 18. marca. (DKU) »Agence Havas« javlja: V členu številka 2 dogovora od 16. januarja 1919 je določeno, da se preliminarne premirje od 1. novembra 1918 podaljša za kratko dobo. Zdi se pa, da prevladuje nagnjenost k preliminarnemu miru, namesto da se podaljša premirje; pogajanja bi imela v tem slučaju značaj večje izvestnosti. Razen tega nastaja potreba, da parlamentari zaveznikov ratificirajo pogodbo. Včeraj še ni prišlo do nikake rešitve. Na koncu seje so razpravljali o razmerah na Poljskem in v Lvovu, kakor tudi o položaju v Ukrajini, ki je zelo resen. Lloyd George se namerava vrniti na Angleško koncem tega tedna, vendar se bo skušalo pregovoriti ga, da odloži svoj odhod.

LDU Pariz, 18. marca. (DKU) »Agence Havas« poroča: Posvetovanja najvišjega vojnega sveta so dovedla do popolnega sporazumljenja. Predsednik Wilson je zopet načeloval ameriški delegaciji. Pri seji so se bavili zlasti s končno ugotovitvijo besedila pogojev, ki se naj nalože Nemčiji glede njenih vojaških, mornariških in zrakoplovnih vprašanj. Besedilo, katero je sestavil uredniški odsek alirancev je bilo sprejeto. Svet se je tudi pečal z vprašanjem, ali se naj končni pogoji predlože Nemčiji v obliki premirja, ali preliminarne mira.

Vestnik S. K. S. 2.

* Seja vaditeljskega zbora Orlovske Zveze se vrši v sredo, dne 19. t. m. (praznik sv. Jožefa) ob pol 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni, III. nadstr. Udeležba nujna!

* Iz Hrušice. Tukajšno katol. slov. izobraževalno društvo ponovi na splošno željo občinstva v torek, na praznik Marijinega Oznanenja točno ob ¾4 uro popoldne predstavo »Divji loveci«, narodni igrokaz s petjem v 4. dejanjih. Vsak naj si vstopnico že vnaprej preskrbi, ker zanimanje je veliko iz okolice. Od danes naprej so vstopnice v predprodaji v našem domu. Cene prostorom: Sedeži po 3 in 2 kroni, stojišča po 1 krono. Otrokom pod 10 let starim vstop ni dovoljen.

Ljubljanske novice.

Ij Šišensko prosvetno društvo ima v četrtek, 20. t. m., ob pol 8. uri zvečer redno predavanje. Predavanje bo v šolskem poslopiju, ne v gostilni pri Anžoku, kakor zadnjič. Predava g. profesor dr. Šarabon. K velezanimivemu predavanju vabi odbor.

Ij Pevska vaja za Vodnikovo slavnost se vrši v prostorih na Jurčičevem trgu št. 3 v četrtek ob pol 7. za ženske, ob pol 8. zvečer pa za moške. — Pevovodja.

Ij Šentjakobsko prosvetno društvo v Ljubljani opozarja na zanimivo predavanje, ki se vrši jutri v četrtek, dne 20. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Člani in prijatelji krščanske prosvete se v ljudo vabijo, da se predavanja prav gotovo udeležijo. Predava gosp. prof. Ivan Gruden.

Ij Elizabetna konferenca pri Sv. Petru priredi v sredo, na praznik sv. Jožefa, 19. marca 1919, dobrodelno predstavo v »Ljudskem domu«. Začetek točno ob 5. uri popoldne. 1. Materin blagoslov, igra s petjem v treh dejanjih. Priredil M. Ambrožič. 2. M. Elizabeta: Osem blagrov, osem dramatskih slik s petjem. Vstopni: na: Sedeži I. in II. vrste po 6 K, III. in IV. po 5 K, V. do VII. po 4 K, VIII. do X. po 3 K, XI. po 2 K; balkonski po 4 K, galerijski po 3 K. Stojišča po 1 K 50 vin.

Ij O moderni in higijsni kosmetiki predava gosp. dr. Ivan Pintar v četrtek, dne 20. marca 1919 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Vstopnina 1 krono.

Ij Krojaško nakupovalno društvo nanaša svojim članom, da se je redurral sukanec po najnižji ceni ter naj gg. člani pridejo ponj. V zalogi so tudi različne vrste gumbi.

Ij Zadruga krojačev v Ljubljani naznaja svojim članom in članicam, da se vrši važen sestanek dne 25. marca 1919 dopoldne ob 10. uri v hotelu »Union« v sobi (Rožah), poleg točilnice.

Ij Državna posredovalnica za delo, posredovalnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu (od 9. do 15. marca 1919) je iskalo delo 141 moških in 68 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 233 moških in 70 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 77. Pri vseh podružnicah Državne posredovalnice za delo je od 1. januarja 1919 do 15. marca 1919 iskalo delo 3367 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 3167 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 703. Delo iščejo pisarniške moči (172), trgovski uslužbenci (118), sluge, tov. delavci (176), služkinje, mizarji, kolarji, ključavničarji, kovači, zidarji, tesarji, pleskarji, čevljarji, krojači, peki, mlinarji, mesarji, rudarji, natakariji itd. — V delo pa sprejme posredovalnica davčne praktikante, delavce za v tov. za čevlje, tesarje, zidarje, krojače, šivilje, služkinje, mlinarje, in razne druge obrtnike.

Ij Fižol v kompenzaciji za sladkor prevzame žitni zavod po svojih komisijonarijih. Kdor odda 20 kg fižola, prejme 1 kilogram sladkorja. Žitni zavod plača fižol po 2 K kg, sladkor pa oddaja po 6 K kg.

Dr. P. Valjavec:

Valuta in izseljenci.

V Avstriji so se pred vojsko vodilni nemčurski krogi radi ponašali z dobroto avstrijske valute, pred tridesetimi leti so se celo osmelili, uvesti kot denar zlatoto, ko so preje imeli srebro. Ti dve kovini veljata na celem svetu pri vseh ljudeh kot zamenjalno sredstvo, to je, kot denar, vendar vsak narod, oziroma vsaka država sama zase v sedanjih časih določa, kaj naj bo v lastnem okrožju denar ali srebro, katerega je na svetu precej, ali zlatoto, katerega je manje. Vprašati je bilo vedno, koliko kilogramov srebra se dobi za en kilogram zlata; to razmerje med srebrom in zlatom se je po stanju svetovne trgovine vedno po malem menjavalo. Kadar je torej kak narod hotel določiti za svoje okrožje novo valuto, to se pravi, ali naj za svoj denar določi srebro ali zlatoto, tedaj so se odločevali po svojem trgovinskem stanju nasproti inozemstvu; ako so bili s srebrom nasproti inozemstvu na dobrem stališču, so določili srebro kot podlago denarnega izmenjavanja, če je pa bilo zlatoto boljše — kar je pa bilo jako redko — so pa vzeli zlatoto. No, Avstrija je imela do leta 1892, oziroma 1900. vedno srebro za prometno podlago.

Navajam naj le novejšo posle. S ces. patentom z dne 19. septembra 1857, št. 169 d. z., so v Avstriji določili srebro za denarno sredstvo, in sicer naj se je nakovalo iz enega colnega funta čistega srebra 45 takozvanih »goldinarjev« avstrijske valjave. Ti goldinarji so še danes v Avstriji in tudi v od nje odpadlih slovanskih narodih v veljavi kot denar.

Od približno 1880 naprej se je pa avstrijsko denarno stanje nasproti inozemstvu jako pobiljševalo, inozemstvo je potrebovalo v plačilo svojih dolgov v Avstriji čedalje več avstrijskih menjalnih vrednot, več, nego jih je imelo s svojimi protiterjativami na razpolago. Kaj je bilo temu vzrok, o tem se je le površno preiskovalo, naštevajo se je pač razne vzroke; a dejstvo pri vsem je bilo, da je avstrijska blagovna trgovina nasproti inozemstvu bila vedno na dolgu, da bi torej inozemstvo moralo vedno imeti več terlatov kakor dolgov.

Okoli leta 1890. je bilo prometno stanje Avstrije z inozemstvom tako ugodno, da so hoteli napraviti nov denar, in sicer zlatoto. Z zakoni z dne 2. avgusta 1892, št. 126 do 128 d. z. se je to v istini določilo, vendar ne kot obvezna veljava, to se pravi, da bi moral vsak ta denar sprejemati. Obveznost se je pa vpeljala z avstrijsko cesarsko naredbo z dne 21. sept. 1. 1899, št. 176 d. z. za čas od 1. prosinca 1. 1900. naprej. Od tega dneva so imeli Avstriji pod besedo »kronska« veljava ali valuta v resnici zlatoto veljavo.

Za zlatoto veljavo je pa treba državi mnogo zlata. Odkod je torej Avstrija dobivala toliko zlata, da je mogla na zlatoto namesto srebra sploh misliti? Trgovska bilanca je pa bila v resnici vedno slaba, to se pravi, promet z blagom je bil tak, da je Avstrija več kupila kot prodala, da se je v trgovini torej morala še zadolževati. V Avstro-Ogrski pa tudi ni posebnih zlatih rudnikov. Tu je pa prišel popolnoma nov faktor v poštev; ne izvožena materija, ampak izseljeni ljudje, namreč Slovani, so Avstrijo reševali. Slovanski izseljenci so namreč vsako leto iz svojih služkov pošiljali v Avstro-Ogrsko na leto okoli 400.000.000 K v raznih inozemskih denarjih; to je bila v resnici zlata reka, ki se je stekala v Avstro-Ogrsko, ta zlata reka je bogatila z zlatom, to izseljeniško slovansko zlatoto je dajalo Avstro-Ogrski veljavo na denarnem polju. Da bi tega ne bilo, bi v Avstriji nikdar ne bi smeli misliti na zlatoto veljavo, ampak bi bili lepo morali ostati pri srebru.

Kam se bo stekala ta zlata reka v bodočnosti? Na to vprašanje se lahko odgovori. V Avstro-Ogrski je bilo siloma združenih več narodov. On teh se je Nemcem in Madžarom tako dobro godilo, da niso njih ljudje imeli nikakega povoda, iskati v tujini zaslužka. Drugače je pa bilo pri Slovanih; iz Galicije, Slovaške, Hrvaške, Slovenije se je na leto izselilo okoli 100.000 ljudi. Kakovost teh ljudi je bila različna, vsled tega njih zaslužki in vsled slednjih zopet njih pošiljatve v domovino. Na splošno so dalmatinski izseljenci pošiljali največje vsote, povprečno po 400 K, nasprotno ko so pošiljali severni Slovani majhne vsote. Ceni se pa lahko, da je razmerje mogoče bilo tako, da je odpadla polovica vseh zneskov na Jugoslovane, polovica pa na severne Slované, na Nemce in Madžare pa skoro nič.

V zadnjih štirih letih se je oni zlati dotok za Avstro-Ogrsko, hvala Bogu, skril, izseljenci so čakali deloma do mira, in po miru bode to zadržano zlatoto prišlo le Slovanom v prilog. Jugoslavija bode precej dobila, tudi Čehoslovaška, Poljaki in Rusi, a Nemci in Madžari nič. S tem se bode vprašanje valute v notranjem prometu in v prometu v inozemstvu primerno razvijalo.

Ako ne izpustimo tega dejstva izpred oči, si moramo sklepati, da je naša jugoslovanska potreba v denarnem oziru ta, da se ločimo od Avstrije in Ogrske glede denarnih sredstev tako hitro kot le mogoče.

Gospodarske novice.

g Udeležba na dobičku na Mažarskem. Na državnih posestvih bodo dobivali nameščenci (uradniki in sluge, delavci itd.) letno 10 odstotkov od čistega dobička in to v razmerju z delavno vrednostjo poedinca.

g Katastrofalna finančna politika sovjetske vlade. Na konferenci ruskega izvršilnega veča, ki je bilo obdržano v Moskvi, je izjavil predsednik finančnega odbora Kostrinski, da nadaljevanje sedanjne finančialne politike nedvojbeno vodi do katastrofe. Buržoazija, kateri je bilo naloženo plačati 10 milijard rubljev, je do prinesla samo 460 milijonov, ker je že gospodarsko izčrpana. Vladi ne bo preostajalo drugega, kot da zapleni zaklade velikih bank. Kmetje se tudi bunojo in so odgovorili vladi, da oni ne bodo plačali ničesar.

g Hrvatski opći vjerski zavod d. d. Zagreb. Pod tem naslovom je nastal iz »Napredka« d. d. nov denarni zavod v Zagrebu, ki je povišal takoj svojo delniško glavnico na 5 milijonov kron. Zavod bo vodil bančni strokovnjak Ettinger.

g Bosna dobila živeč. Pred kratkim je dospela iz Zelenike za Bosno večja količina živeča od entente. Pošiljatev obsega predvsem mast, soljeno meso, klobase, slanino, gnjatovino in kondenzirano mleko.

g Avstro-ogrski trgovski mornerica v italijanskih rokah. Reški »Giornale« poroča, da je Italija popravila že vse bivše avstro-ogrski trgovske ladje, ki jih je bila po vojnem pravu zaplenila. Teh ladij je 65. Vse so zopet v najboljšem stanju.

g Jajca v Bači in Banatu. V Vojvodini, posebno Bači in Banatu so na razpolago velike množine jajc po zelo nizkih cenah.

g »Ligze«, urad za informacije in zastopanje gozdarskih interesov se je ustanovil v Zagrebu. Lastnika tega društva sta gg. Bašić in Pandžić, v zagrebškem trgovskem svetu dobro poznana

strokovnjaka, katere bosta svoje stranke v vsem zadovoljila.

g Povišanje delniške glavnice Hrvatske Trgovinske Banke. Kakor doznamo, bo povišala Hrv. Trgovinska Banka v kratkem svojo delniško glavnico od 12 milijonov na 24 milijonov kron.

g Cene žveplu v Dalmaciji. V času vojske je poskočila cena žvepla na 45 K za kilogram, no takoj po prevratu je padla na 10 K. Kmalu je začelo prihajati precej tega blaga iz Italije in cena je padla na 5 do 6 K. Zadnji čas ga je dobili tudi po 3 K 50 v. in kakor kaže bo še ceneji. Cena v Italiji, naša slaba valuta uračunana, znaša le 1 K 50 v. za en kilogram. Ker se rabi žveplo šele aprila in bo do tedaj precej blaga nakopičenega, je gotovo, da bodo cene še padle.

Aprovizacija.

a Ljubljanski prodajalci sladkorja se vabijo, da se zglase v sladkorni centrali pri gosp. ravnatelju Lileku radi nakazila sladkorja.

a Sol. Zavodi ter obrtniki, ki rabijo sol za izvrševanje obrti, naj se takoj zglase v mestni posvetovalnici radi nakazila soli, ker se pozneje po razdelitvi ne bode moglo več ozirati na posamezne prošilce.

a Krompir za IV. okraj. Stranke četrtega okraja dobe krompir v četrtek, dne 20. t. m. in v petek, dne 21. t. m. pri Mühelsnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: v četrtek dopoldne od 8 do 9 štev. 1 do 150, od 9 do 10 štev. 151 do 300, od 10 do 11 štev. 301 do 450, popoldne od 2 do 3 štev. 451 do 600, od 3 do 4 štev. 601 do 750, od 4 do 5 štev. 751 do 900. V petek, dne 21. t. m. dopoldne od 8 do 9 štev. 901 do 1050, od 9 do 10 štev. 1051 do 1200, od 10 do 11 štev. 1201 do 1350, od 2 do 3 štev. 1351 do 1500, od 3 do 4 štev. 1501 do 1650, od 4 do 5 štev. 1651 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja. Kilogram stane 80 vinarjev.

a Kisloto zelje za V. okraj. Stranke petega okraja prejmejo kisloto zelje na zelena nakazila za krompir v četrtek, dne 20. t. m., pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: dopoldne v četrtek od 8 do 9 štev. 1 do 500, od 9 do 10 štev. 501 do 1000, od 10 do 11 štev. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg. Kilogram stane 1 krono.

a Kisloto zelje za VI. okraj. Stranke šestega okraja prejmejo kisloto zelje na zelena nakazila za krompir v četrtek, dne 20. t. m., pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: popoldne od 2 do 3 štev. 1 do 400, od 3 do 4 štev. 401 do 800, od 4 do 5 štev. 801 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg. Kilogram stane 1 K.

a Kisloto zelje za VII. okraj. Stranke sedmega okraja prejmejo kisloto zelje na zelena nakazila za krompir v petek, dne 21. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: dopoldne od 8 do 9 štev. 1 do 350, od 9 do 10 štev. 351 do 700, od 10 do 11 štev. 701 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg. Kilogram stane 1 K.

a Kisloto zelje za VIII. in IX. okraj. Stranke osmega in devetega okraja dobe kisloto zelje na zelena nakazila za krompir v petek, dne 21. t. m., pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: VIII. okraj popoldne od 2 do 4, IX. okraj od 4 do 5. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg. Kilogram stane 1 krono.

Poslano.

»Slov. Narod« je podpisane dne 4. marca 1919 »ilovito napadel.

Na obdolžitve »Narodovega« dopisnika iz Zirov odgovarjamo točko za točko.

I. Dopisnik trdi, da smo občane denuncirali; temu nasproti priložimo mi sledeča dejstva: Denuncirali se ni nikdar nobenega v Zireh, niti potom občinskega urada, niti potom podpisanih oseb. Res je pa, da smo marsikatero obvarovali pred silnim pritiskom raznih oblasti. Na enega in drugega izmed podpisanih se je od zgoraj zahtevalo, naj se izpove kaj proti nezanesljivim osebam. Pa je županstvo odklonilo take zahteve ravno tako, kakor mi trije podpisani. Prizadete osebe še živijo, stvar se bo lahko dokazala. Sicer pa je župan obvaroval pred vojaško službo, oziroma vojnodajavno službo Matija Cankarja, Vinko Demšarja (Bahača), Rudolfa Ovsenka (Kafurja), Vinko Milnarja in še mnoge druge, in ti vendar niso pristajali niti župnikovi niti županovi! Nasprotno pa je moral župan Franc Petrič k vojakom, torej še samega sebe ni mogel rešiti, niti mu niso mogli pomagati njegovi prijatelji.

II. Dopisnik govori o v nebo vpjiojih krivcih pri podporah. Odgovor je enostaven: Akti so se pri dotičnih okrajnih glavarstvih, uradne osebe, ki so odločevale o podporah, še živijo, nje naj vpraša dopisnik. Eno samo stranko naj izkaže, ki bi ji županstvo bilo napravilo krivico, pa podpisani čestitno povrnejo vso škodo.

III. Dopisnik nam hoče napraviti revizicije. Očitno nima pojma, kaj so bile revizicije pod prejšnjo avstrijsko vlado; ne ve pa, oziroma ne ve, da je ravno županstvo v Zireh obvarovalo svoje občane nasilnih revizicij. Ko je bila vlada zapovedala rekvirirati žito, je vsaka stranka dala le kolikor je hotela; kdor ni ničesar dal, ga ni niti županstvo niti kdo drugi zategadelj nadlegoval. Niti kila žita ni bila ugrabljena nobenemu s silo. Kar pa se kmetje prostovoljno prinesli, se ni nikdar poslalo žitnemu zavodu v Ljubljano ali kam drugam, marveč se je vse porabilo za domačo občino. Revizicije sene je imel v rokah Hamerlitz iz Logatca. Županstvo je le razposiljalo nakazilne

* Za »Poslano« ne prevzema uredništvo nobene odgovornosti.

liste posameznim kmetom. Izmed prizadetih je bil najbolj udarjen podpisani župan Franc Petrič, župan v Zireh, ki je gotovo moral oddati več sene in slame, kakor vsi pristaji J. D. S. Pa še do danes ni dobil izplačane oddane sene; ne omenjamo škode, ki so mu jo povzročili vojaki, nastanjeni pri njem s celimi kolonami konj in vozov. Sicer pa kmetje s par izjemami niso v taboru J. D. S., pač pa čevljarji in drugi obrtniki v Zireh, ki redoma niso prišli pri nobeni reviziciji v poštev. Ako bi bil torej župan stranki komu krivico pri reviziciji, bi bila ta zadel njegove in župnikove pristaje.

IV. Dopisnik se pritožuje nad v nebo vpjiočimi krivci, ki so se godile baje pri aprovizaciji. V odgovor pomeno, da smo zahtevali že šestkrat strogo revizijo od prejšnje in sedanje vlade, celo od dr. Tavčarja. Gospodje so prišli, preiskali, a vsega tega nikjer ne našli, kar nam dopisnik očita. Seveda smo prisiljeni tudi mi s stvarmi na dan, o katerih si kmet, mešan in delavec napravijo lahko sami svojo sodbo. Pristaji J. D. S. so v svoji pritožbi zoper tukajšnji gospodarski svet sedanjih vladi sporočili, da ima občina Ziri samo okrog 800 oseb, ki ničesar nimajo in ki jih je treba aprovizionirati. Prejšnji aprovizacijski odbor pa je prejšnjim avstrijskim vladam vedno dokazoval, da ima občina Ziri do 2700 nepreiskanih. Na tej podlagi je prihajalo ves čas med vojno še dokaj redno toliko živeča, da ni v Zireh nihče umrl lakote. Zgodilo se nam je skoro vsako leto, da nam pri aprovizaciji nekateri stvari kar niso hoteli kupovati, ki so se vedel tega skvarile ali pa jih je bilo treba razdeliti brezplačno med reveže. Tako ljudje niso hoteli jemati krompirja, turšice, koruznega zdroba, ovsenega riža, zelja, prašičjega in govejega mesa, klobas. Ko smo drugam ponujali, so nam marsikje odgovorili, da ne marajo žirovskih ostankov. Tako hudo torej v Zireh med vojno le ni bilo. Občina s svojo majhno davčno močjo okrog 12.000 K pa je razdelila v vojnih letih za občinske reveže 40.000 K (štiri deset tisoč kron) in to navadna kmetijska hrabrovala občina. Pripomnimo le, da sodijo pametni možje, da se je razmetalo po brezštevilnih veselicah in plesnih zabavah v par zadnjih mesecih ok 30.000 kron (trideset tisoč kron). Kdor zna med vrstami čitati, lahko razume ves položaj. Na zlobne laži, da se je pri aprovizaciji zamenjevala moka z vinom, ter na različna namigavanja, kakor da bi bili prejšnji odborniaki aprovizacijskega odbora sami tatovi in lopovi, pa odgovarjamo samo to: Imate kontrolne organe, imate sodnijo, tam nas zgrabite! Le še eno vprašanje: Kdo je skrbel za dalmatinske begunce, kdo za goriske begunce, kdo za sem prbegle Poljake? Župnik iz Zirov bi tu lahko povedal stvari, ki bodo njemu v čast, a nekaterim v sramoto.

V. Dopisnik trdi, da so občani vznemirjeni in zahtevajo odstop gotovih oseb izmed občinskega odbora, a tega ne pove, kako so fabricirali to navidezno vznemirjenje in kakane posledice je rodilo to njihovo hujskanje. Ljudem so nosili v podpi neke pole in jih enostavno vpraševali: »Ali hočeš več moke?« Stranka je seveda zelo rada potrdila in podpisala navidezno prošnjo za belo moko. Tudi župnikove osebe so se poslužili in prihajali v hiše z besedami: »Župnik me je poslal, da podpisješ, da več moke želiš.« Podpisale so soročnice županove, podpisovali najboljši prijatelji župnikovi, a te podpise je dopisnik podtaknil nekemu protestu na deželno vlado, kjer se zahteva odstop celega občinskega odbora ter nastavljenje gerentstva! Ko so stranke zvedele, kako se je zlorabljalo njihove podpise, so hotela popraviti to hudobno nakano raznih nemirnežev in storile že potrebne korake. Sicer so pa podpisane cele hiše, kjer se ni hotel niti en sam član podpisati. Podpisane so osebe, ki jih tudi doma ni bilo tedaj, ko je bil agitator v hiši. Podpisane je neka vas, ki ima 24 hišnih števk, pa so nabrali do 150 podpisov. Otroke so enostavno pripisovali. Premagne so prisilili z grožnjo, dokazov je dovolj. In temu pravite javno mnenje?

VI. Dopisnik nam očita strahovlodo. Strahovlada se je pričela koncem oktobra 1918. Ali razumete? Pa še povemo: Kaj pa se imenuje to, če pride trojica orožarjev ljudi v občinski urad in vratkoma zahteva ključke od aprovizacije, ne da bi se legitimirali; ako ne strahovlada, če ne še kaj hujšega in sramotnejšega? Ali ni bila to strahovlada, ko je narodna straža neopravičeno obirala uboge iz fronte vračajoče se vojake? Da o drugem molčimo!

VII. Gospod dopisnik očita občini žustersčijanje. Može je pozabil, da je tedaj, ko je tudi on moral rabiti žustersčija, morda še bolj norel za njegovo milost, nego drugi. Ali so spominjate neke izjave in nekega kompromisa iz leta 1913, ki se tako-le prilega: »Da se ublaži in omeji preostro strankarsko nasprotje, ki ulegne gospodarsko in moralno škodovati, ali neprijetno vplivati, sklene se zaupno dogovorjeni kompromis, kojega podpiseta g. župnik J. Logar na eni strani in Valentin Poljanšek, zastopnik dobročevske podobčine in pristaja nasprotno stranke.« Konča pa tako-le: »Sploh izjavljata oba podpisana, da naj se v gospodarskih stvareh ne delajo drug drugemu ovire, temveč naj se gre kolikor mogoče na roko. Gospodarsko smo pač na eni ali drugi strani preslabil, da bi mogli drug drugemu nasprotovati.« In, ta mož se tedaj proti svoj dani besedi zaletuje ne samo proti gospodarskim podjetjem župnikov stranke v Zireh, marveč tudi proti občinskemu gospodarstvu. Zatajuje otroka, pri katerega spočetju je sam sodeloval. Blati s žustersčijem imenom one, ki jih je neprestano moledeval, naj posredujejo zanj in za njegova podjetja pri žustersčiju in prejšnjem deželnem odboru. Dvomimo, ali je imel dopisnik večjo korist od svoje gospodarske zveze s žustersčijem deželnim odborom, posebno z dr. Lampetom, ali žirovska občina. Mi smo imeli neprijeten opravek, da smo Valentina Poljanška priporočili žustersčiju in deželnemu odboru, korist je imel Valentin Poljanšek, a mi sedaj batine za zahvalo. Kako se torej upa ta mož, Tine Poljanšek, tajiti svojo vsaj posredno zvezo z dr. žustersčijem, z dr. Lampetom, s prejšnjim kranjskim deželnim odborom, ko vendar pričajo zoper njega kompromis, ki ga je sam sestavil, sam prvi ponudil in prinesel v podpis, in ko pričajo na drugi strani tudi mnoge že sedaj živeče osebe v Zireh in Gorenjivsi zoper njega?

VIII. Očitane nam slabo občinsko gospodarstvo. Mi smo imeli tekmo štirih let tri revizije; zadnja je trajala kar cela dva dneva. Naše poslanje je še vsaka revizija odobrila. Ko bodo Vas, g. dopisnik, tako strogo revidirali, kakor so nas, Vam bomo čestitali, ako boste tudi Vi imeli svoje račune v takem redu, kakor so bili najdeni pri nas. Drugkrat, kadar bosta to kake laži pisali, se podpisate s polnim imenom, da zveemo, s kom imamo opravke.

Ziri, dne 6. marca 1919.

Fr. Peternel.
Jos. Logar. Fr. Petrič.

Izgubil se je v ponedeljek popoldne v Laternanovem drevoredu rumenarjavi otročji muf. — Proti nagradi naj se ga odda v trgovini I. C. Mayer.

Iščem svojega 15 let starega sina Jakoba Rihar. Kdor bi o njem kaj vedel, se lepo prosi, da bi sporočil to očetu Jakobu Rihar pri Dolšku, p. Litija.

Odšla je v ponedeljek zjutraj deklica Marija Kulot, stara 12 in pol let iz Podlipovce nad Hruščico in se napotila najbrže proti Dobrovi. Če jo kdo izsledi, naj jo odda ali naznani v Ljubljano, Resljeva cesta št. 7, I. nadst.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča cerkvenim zborom za velikonočno dobo sledeče skladbe:

Premrl Stanko. Velikonočne pesni za mešan zbor in orgle. Part. K 180. Moderni in lepi napravi bodo mogoče učinkovali na vernike in poveličevali velikonočne praznike.

Foerster Anton. Credo za mešani ali enoglasni zbor z orglami. Izvod 20 vin. Kreda dela našim zborom največ pregla v latinjski maši, ker je najdaljši izmed vseh delov sv. maše in navadno tudi najtežji. Ta skladba je pa lahka in lepa ter se več odstavkov v njej recitira, vsled česar je tudi kratka. Kakor nalašč je ta kreda posebno slovesni maši dobrodošla, katero poje en sam duhovnik.

Kimovec Fr. Dr. Rihar renatus za mešan zbor. Part. K 450, gl. po 60 v. Zbirka obsega poleg drugih tudi več veliko-

nočnih lepo harmoniziranih Riharjevih napevov in enega od Vnebohoda Gospodovega.

Laharnar Fr. Velikonočne pesmi za mešan zbor. Part. K 2.—. Lepi in primerni napravi, posebno za manjše zборе.

Grum Ant. Aleluja. Velikonočne pesmi za mešan zbor. Part. K 2.—. V zbirki se nahaja tudi prav primeren motet Regina coeli, ki se konča s prav lepo harmoniziranim značajnim velikonočnim koralnim spevom Aleluja, ki praznike še posebno povzdigne. Oblika zvezka je žepne izdaje in prav primerna za procesijo.

Grum Ant. Vidi aquam za mešan zbor. Part. K 120. Za zборе na deželi kar najbolj primeren.

Foerster Ant. Missa st. Cecilie za mešan zbor. Part. K 3.—, gl. po 50 v. To je naša prva latinska maša, ki je že v 4. natisu izšla, vseskozi lepa in lahka.

Sattner P. Hugolin. Missa seraphica za mešani zbor in orgle (tudi za orkester; instrumentalni glasovi v zalogi). Part. K 450, gl. po 60 v. Ena najlepših in veličastnejših latinskih maš naših skladateljev, ki jo poje tudi drugi narod.

Marija, Kraljica src. Nauk blaženega Grinjona Montfortskega o pravi pobožnosti do Matere božje. Iz francosčine prevedla in izdala Marijina družba v ljubljanskem semenišču. Druga izdaja.

Slovenci se radi imenujemo Marijin

narod. Zato tudi z velikim veseljem sprejmemo vsako knjigo, ki ima namen, da razširja in utrjuje češčenje nebeške Kraljice med nami. Posebno dobrodošla pa nam je knjiga »Marija, Kraljica src«, ker nam nudi nauk o pravi pobožnosti do Matere božje. Prava ali popolna pobožnost do Marije je po nauku blaženega Grinjona v tem, da se popolnoma izročimo Materi božji, da postanemo po njej popolna last Jezusa in da delamo vse v popolni odvisnosti od volje Marijine po zgledu Jezusa samega. Pač so vsi veliki Marijini častilci gojili pravo in popolno češčenje do Matere božje, toda blaženi Grinjon ima veliko zaslug, da je prvi izrečno učil označeno pravo pobožnost do Marije, da je nauk o imenovanju pobožnosti sistematično uredil in ga z jasnimi dokazi utrdil. Poljudna, toda temeljita razprava o pravi pobožnosti do Marije, je v prvem delu Grinjonove knjige; drugi del pa uči kako naj se goji taka pobožnost. — Težko je v malo besedah le približno označiti bogastvo misli, ki je nakopičeno v Grinjonovem spisu. »Izkušnje nam pritrjuje,« pravi slavni oratorijanez Faber, »da, četudi knjigo ponovno preberemo, nikdar ne vsahne njena lepota, nikdar ne izčrpamo njenih misli, nikdar ne izgine sveži duh vesolja, ki nas navdaja, kadarkoli se vglobimo v njene misli.«

Povsod, kjer se bo razširila knjiga »Marija, Kraljica src«, bo pravo češčenje do Matere božje izdatno napredovalo, in kmalu se bodo pokazali tudi blagodejni sadovi. »Kdorkoli knjigo temeljito prouči-

je,« piše kardinal Vaghan, »bo začutil, da ga je obsijala nova luč.«

V slovenski izdaji je knjiga še zlasti lepo prirejena, ker obsega najpotrebnejše molitve; jutranjo in večerno molitev, sv. mašo, spovedne in dovolj obsežne obhajilne molitve. Vse molitve so zložene v duhu Grinjonove prave pobožnosti do Marije in potrjene od ljubljanskega preč. škof. ordinarijata. Tako služi lična knjiga tudi kot jako koristen molitvenik. — Marijina družba v ljubljanskem semenišču je z izdajo knjige »Marija, Kraljica src« izvršila lepo apostolsko delo za razširjenje češčenja Matere božje.

Lično vezana knjiga stane 4 K in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Bratje Slovenci smo. Mala jugoslovanska koračnica, po narodnem napevu za klavir ali harmonij in dvoglasno petje priredil Stanko Premrl. Cena izvodu 1 K 20 v.

Iz znane naše narodne pesmice je priredil g. stolni regenschori ljubko koračnico za dvoglasno petje, opremljeno z lepim in prav lahkim spremljevanjem klavirja ali harmonija.

Skladbo prav toplo priporočamo vsem našim društvom in šolskim vodstvom, ki se dobi v naročja v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani.

Prispevajte za sklad S. L. S.!

16 letni deček želi vstopiti v svrhu nadaljevanja učenja v galanterijsko trgovino na deželi. Vprašanja na upravo »Slovenca« pod št. 1708

Slamorezu.ca za gepelj, rabljena in še dobro ohranjena se proda. Ivan Pezdur, Brezovica 27 pri Ljubljani.

Ženska v starosti 30—40 let se sprejme v službo za pomočanje, ribanje hodnikov in stranišč. Stanovanje v hiši ali tudi lahko izven hiše, brana dobra in zadostna, plača po dogovoru. Pouditi se je: Hotel »Slone« v Ljubljani.

Žena ali deklica ki se more izkazati v tem poslu s letnim spričevalom in govori nemško, se sprejme k otroku proti dobri oskrbi in hrani. L. Plek, Zagreb, Sudniška ulica 11.

Blagajničarka in komptoristinja s prakso zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi išče službe. Ponudbe na upravo Slovenca pod »Blagajničarka.«

Kmet z ženo brez otrok (ali največ eden) oba zdrava, pridna, vestna in samostojna delavca se sprejme na majhno posestvo v ljubljanskem predmestju, največ je vrta za obdelavo in pa živinoreja. Hrana dobra in zadostna; stanovanje prosto. Plača po dogovoru. Služba stalna. (Za kakoga begunca tudi primerno, če misli za stalno). Pisane ponudbe pod »Kmet z ženo 1893.« na upravo Slovenca.

Kuharica, koja dobro kuha in je voljna vse delati čistiti in donesti, ter mora biti strogo solidna, verna in poštena, išče obitelji dveh članov brez otrok. Velika snaznost marljivost in poštenje je glavno. Oskrba dobra v hiši in dovolj hrane. Početna plača 60 kron. Nastop tekem enega meseca, služba je stalna. Ponudbe sprejema Zagreb, Zagreb, Nikolićeva ul. 12. 1883

Neko industrijsko podjetje (delniško društvo) v Sarajevu, ki se bavi s kuhanjem žganja na debelo, konzerviranjem sadja in solivja, potrebuje

Izborna praktično moč, ki bi bila popolnoma vešča navedenega posla. Reflektira se v prvi vrsti na osebo, ki ima popolno praktično izveženost za proizvajanje gornjih izdelkov in ki je že službovala v podobnem podjetju. Ponudbe s označbo zahtev naj se pošljejo na pošni predal 124, glavna pošta, Sarajevo. 1378

Dvonnadstropna hiša z gospodarskimi poslopij in lepi romantični solnični legi, pripravna za vsako obrt, se po zelo ugodni ceni proda. Hiša obstoja iz 13 sob, 2 kuhinji, 3 kleti in prodajalniških prostorov. Zraven spadata 2 nji, 1 travnik, 2 gorzda in lep sadni vrt. Resnim kupcem se pošlje na zahtevo obris hiše. Pojasnila daje Jakob Peterzel, hotelir na Bledu.

Resna ženitna ponudba! Mlad gošpod, trgovski naobražen, za nekaj časa še vojaške službe obvezen, želi znanja in gospodično ali vdovo v svrhu ženitve v starosti od 17 do 24 let. Glavni pogoj je posest trgovine ali pa premoženje s katerim pripomočkom bi si ustanovil lastno trgovino. Oziram se samo na resno mislečo gospico. Tajnost strogo zadržana. Ponudbe ako mogoče s sliko do 30. t. m. pod označbo Z združenim močim na upravo lista.

Kočija še dobro ohranjena in z usnjem njem pokrta je naprodaj pri Franc. Vovk, vila »Francica na Bledu.

Izbrana šivilja za na dom se takoj sprejme. Polzve se pri upravi Slovenca pod št. 1907.

Soba išče konceptni uradnik, tudi zunaj mesta, od 1. aprila naprej. Posteljno opravo ima lastno. Ponudbe pod Dr. Stalni na upravo lista.

Kupujem **smrekov les** in bukov bodisi okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon naj se naznanijo na V. Seagnotti, parna žaga za državnim kolodvorom, Ljubljana

Zična mreža (pocinjena 1 m visoka) ter več sto železnih hruški in jablan (4 letne 2-50 mt. visoke) se ceno odda v Gostini Lampert, Kolodvorska ulica 31.

Služkinja k trem otrokom, katere bi želele tudi šivati, in za druga domača dela, se sprejme. Ne sme biti premlada. Plača po dogovoru. Več se polzve Sp. šiška, gostilna pri »Raci.«

100 K nagrade onemu, ki mi preskrbi eno lepo večjo, ali dve manjši meblovanji sobi z dvema posteljama za takoj, če mogoče v bližini skladišča »Balkan«. Naslov se izve pri upravi tega lista. 1888

Resna ženitna ponudba!

Trgovski sotrudnik star 30 let, z premoženjem Kr. 4000. se želi poročiti bodisi na posestvo, gostilno ali trgovino z gospodično ali vdovo v starosti 20—35 let, le resne ponudbe s sliko na upravo Slovenca pod šifro »Pomlad 1846.«

Prošnja. Kdo izmed vračajočih se ujetnikov iz Rusije ve kaj o Francu Šilar, rojenem leta 1893 v Strazišču pri Kranju? Služil je pri 17 pešpolku in se je nazadnje oglašil 19. marca 1915 iz Srednje Azije iz Kachke. Komur je kaj znano, naj blagovolji sporočiti njegovi materi Mariji Šilar, posestnici, p. Strazišče št. 23, pri Kranju. Stroški se radevolje povrnejo.

Kuharica srednjih let s letnimi spričevali, ki zna samostojno kuhati in opravljati vse hišne posle, se išče proti dobri plači in oskrbi. L. Plek, Zagreb, Sudniška ulica 11.

Legijonar-častnik išče meblirano sobo — po možnosti v sredini mesta. Naslov na »Legijonar 2« na upravo tega lista.

Lisičje kože se takoj kupijo. Ponudbe pod »Lisičje« na 1. Jugoslovanski anončni in inormalni zavod BESELAJ & ROZANC, Ljubljana, Francjevo naberje 5.

Dobro **silivko in rum** prodaja in domačo razpošilja po povzetju po najnižjih cenah tvrdka Leopold Fon prej Novakovič, Stari trg št. 6, Ljubljana.

Resna ženitna ponudba! Obrtnik, star 28 l., čedne zunanjosti, se želi poročiti z gospodično ali vdovo v starosti 20 do 30 l., ako mogoče brez otrok. Reflektantinja naj bi bila lastnica malega posestva, nekaj premoženja ali pa mizarške delavnice. Oziram se samo na resne ponudbe ako mogoče s sliko, katere se vrne. Dopisi do 30. t. m. pod »Tiha sreča« na upravnistvo Slovenca.

Ženitna ponudba. Državni uradnik v 30. letu, se želi v svrhu ženitve seznaniti z mlajšo gospodično svetlih las, srednje velikosti, z lepo preteklostjo in nekaj premoženjem (majhnim posestvom v ali blizu Ljubljane). Prosi samo za resen dopis pod »Rožmarin 888« na upravnistvo tega lista.

Naznanim,

da delam zopet z večjim, izkušenim osebjem ter se priporočam za obilen obisk cenjenim damam v mestu in na deželi. Cene se izvejo lahko vnaprej.

MINKA KARO, damsko krojaštvo, v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 58.

1860 se
kontoristinja

z večletno prakso ter večja vseh pisarniških poslov predvsem strojepisja, slovenske in nemške steno-grafije in ki obvlada poleg slovenskega in nemškega jezika vsaj nekoliko francosko ali pa laško. Dopisi pod »IMPEX« na upravnistvo tega lista.

Trgovec in hišni posestnik išče 10.000 K posojila

po 5 od sto obresti. Polzve se v upravnistvu Slov, pod št. 1860.

Blago za moške srajce, ženske predpasnike, črna moška obleka in mast se ugodno zamenja za sladkor

event. proda v Gradišču št. 3, slaščičarna.

Hišnica zanesljiva, katere moč je zmoglen popolnoma sodarske ali mizarake obrti in bi v prostem času pri delu pomagal, se sprejme. — Ponudbe z navedbo pogojev pod: Hišnica 1898 na upravn. tega lista.

Naprodaj je:

URA, starinska, in starinske steklenice, umivalnik, postelja za služkinjo, dve omari za obleke, kloboč-olinde, za gospoda, stenske preproge, velika preproga (mafferdorfer), divan za spalnico, igrajna miza, kredenca, kožuho-vinasta bliza, vojaški plašč. Franca Jožefa cesta 5, L. 1906

Psa čuvaja 1—3 leta starega, kupi Pavel Seemann, tovarna sveč in mila v Ljubljani.

Sprejme se proti takojšnjemu nastopu dobra kuharica

katera se obenem razume na gospodinjstvo. — Ponudbe na tvrdko Mihael Omahen, Višnjagora.

Sprejme se hlapec h konjem

s stanovanjem in hrano v hiši. Sprejme se tudi oženjen, kateri bi imel stanovanje v hiši pri Ivanu Perdanu v Ljubljani.

Trgovci! Nudim: Kremno-čevlje najljepše vrste (terpent in krema) crno, znamke »Perpleks«, po K 19— in 34— 1 tucat, »Erdal« po K 19— tucat, »Erupe« in »Bielerol« po K 19— 1 tucat, la la paper Singapore kg po K 140—, la jedro milo kg po K 12—, cigaretno stročnice (Häse) po K 15— in 14— za 1000 kosov, kristalno sodo za pranje po K 260— za 100 kg, Ottoman in Golub cigaretno papirčke ter vse drugo blago. Naročila na: Prvo dol. zast. »Metropol«, Novomesto 81, Dolenjsko.

Sadjevec, vino in — kislo vodo — razpošilja A. OSET, p. Guštanj.

karbida se dobi pri BREZNIK & FRITSCH, trgovina z železnino v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 17. 51-9

Kupim približno 100 smrek od 1 do 1-50 m visokih, postavljenih v Ljubljano. Ponudbe s ceno na tvrdko J. Korenčan, Ljubljana, Stari trg.

Garjeve konje

kupuje Franc Bizjan, Sp. šiška št. 252.

Najlepši kras nageljni.

svetovno znani gorski viseči nageljni. Pošiljajo se na vse strani. Cenik zastoj in franko.

Roman Brezočnik, razpošiljalnica gorskih nageljnjev. Maribor ob Dravi Gabr. Hackl-ova ul. št. 3.

Dobra naložitev denarja! Proda se pritlična trgovska hiša v zelo prometnem kraju v Ljubljani. Prevzeti bi moral kupec to hišo po preteku enega leta. Ozira se samo na resne reflektante. Naslov pove upravnistvo pod št. 1885.

Anton Stiplošek

sobni in dekoracijski slikar ter pleskar Ljubljana, Zvezdarska ulica 4, se priporoča p. n. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela ob najmodernejši izvršitvi in po najnižjih cenah. Sprejema naročila tudi na deželo.

Glasovir

(kratek) tvrdke Kutschera, je na prodaj. Več se poizve pri upravnistvu tega lista pod št. 1897.

Konceptno moč

(event. kandidata začetnika) išče notar dr. Jos. Barle v Kozjem in prosi pismenih ponudb.

V izložbi trgovine **Sedej-Strnad**

v Prešernovi ulici je razstavljeno nad 200 let staro svilen

žensko krilo ki se tudi ceno proda.

Posestvo

arondirano, okrog 38 oralov veliko, se da v najem s hišo, hlevom in podom, event. se tudi proda. Več se izve v župnišču v Višnji gori.

Prodaj nekaj sežnjev suhih

bukovih drv

Sp. šiška, Franc Jožefa c. 148.

Poceni se proda:

omara za led, fotograf. aparat (stativ), lesen s platnom oblepljen kovček, siva uniforma (hlače in bluza). Dalmatnova ulica 10, II. nadstropje, desno.

Potnika

agilno moč, dobro vpeljana v Slovenijo, proti dobri plači in proviziji prvo-vrsina žgavnica silivke in tvornica konjaka v Zagrebu.

Ponudbe naj se pošljejo na naslov: D'Elia & Holnjevici, Zagreb Freradovičeva ulica 32.

PONUDIM: Fino vermut-vino, silivko, brinjevec, rum. Specijalitete: Kranjski pelinkovec-likor in fini Balkan-likor.

VILJEM SPITZER, Ljubljana, Kolizej.

1809 (8)

1500 jabolčnih drevesc

ima na prodaj Sadjarsko društvo v Šmarci, pošta Radomlje. Cena: 4 K za boljše vrste, 3 K za slabše vrste.

Malo specerijsko trgovino ali pa gostilno

kupim oziroma vzamem v najem. Pojasnila se prosijo na naslov LUDOVIK SOČLIN, poštnoležnja, DOBOVA, ŠTAJERSKO.

Vsemogočni je poklical dne 15. marca 1919 iz doline soiz našega dobrega očeta

Tomaž Zdešar

v novo posmrtno življenje.

Zemake ostanke umrlega smo položili dne 17. t. m. k po-
šilku na pokopališču v Horjulu, kjer čakajo poveličane-
vstajenja.

Ljubljana, dne 18. marca 1919.

Zalujoči ostali.

Ia. Barve za tkanine

Pri naročbi 100 ovojev 30 K
 » » 1000 » 26 »
 » » 10000 » 23 »
 za 100 kom. Nadalje železna žica
 št. 10, 11 ali 12 se razpošilja po-
 čeni od 1 svežnja 10 kg 4 K samo
 proti predplačilu. Dobavlja trgovina
 I. V. Hajdaš, Bedekovečina, Hrvaško.

Kupi se večja množina
lanenega semena

Ponudbe pod Lan na upravo
 Slovenca.

Vedno velika zaloga

40% rumna
 40% sivočrna
 namiznega olja
 mandeljnov, razin
 riža ter kave

pri trdki ČERNAK & VAL,
 Ljubljana, Vodnikov trg št. 2.

Stavbeni polir
 ter **uradniška moč**

za stavbeno pisarno se sprejmeta v
 službo takoj. — Ivan Ogrin, stavbeno
 podjetje, Ljubljana, Grubarjevo na-
 brežje št. 8. 1673

Udeležim se s
 50.000-100.000
 kronami
 kot tiha ali
 sodelujoča

družabnica

pri kakem
 podjetju,
 najraje v kon-
 fekciji ali mo-
 dni trgovini,
 eventuelno tudi
 pri kinu.

Ponudbe pod
 „Družabnica“
 na upravništvo.

1851

Modni salon

Damski svileni klobuki in čepice
 v veliki izbori. — Cene zmerne.

Rimska c. 6 Rozi Fabčić Rimska c. 6

Popravila se točno
 in solidno izvrše.

Čemu za spomlad nove obleke

ako se s prebarvanjem starih in kemičnim čiščenjem zamazanih doseže isto.

Najmodernejše barve, prihranek denarja.

Hitra in točna izvršitev. — Prva in največja jugoslovanska tovarna za bar-
 vanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje porila.

Josip Reich Tovarna: Poljanski nasip št. 4.
 Podružnica: Šelenburgova ul. 4.

Poslana naročila se točno izvršujejo.

Izvozna tordka za sol

v Nemčiji, orlo sposobna za velike dobave, do-
 bavitelj nekdanjih avstro-ugarskih pokrajin, išče

zmožnega zastopnika

ki je sposoben reprezentacije in dobro poznan
 o zadevnih trgovinah. Prijazne ponudbe z refe-
 rencami se prosijo na tordko Hans O. Lüthens,
 Hamburg i., Wallhof.

Važno za šole, trgovce in občinske urade!

Vsem cenjenim vpraševalcem oziroma odjemalcem usojam
 si tem potom naznaniti, da **šolskih zvezkov**,
 sem dobil iz tovarne veliko
 velikost 20x25 cm po 8, 16, 20 in 30 listov, dalje prave ra-
 dirke in za slavne občinske urade fini konceptni papir in vse
 vrste tiskovin kakor tudi fino črnilo, kovertle, barve za štamp-
 pilije, po zelo ugodnih cenah. Vzorce dopošljem na zahtevo
 proti poštenu povzetju. Spoštovanjem
Friderik Stöger, papirna in galanterijska trgovina,
 Krško (Dolenjsko).

„Gozdarsko društvo“
 za območje Slovenije

ima namen, dvigniti gozdarstvo v splošnem in posredovati, da stopijo
 v ožji stik strokovnjaki, vsi gozdni posestniki ter prijatelji in pospe-
 ševalci gozdarstva. Poklicano je tudi zastaviti svoj vpliv pri izvrše-
 vanju agrarne reforme na Slovenskem ozemlju v zaščito gozdarstva.
 Vpliv „Gozdarskega društva“ more pa biti tem večji, čim več
 članov ima. Društvu se je priglasilo doslej mnogo novih članov,
 vendar še ni zastopano veliko število naših gozdnih posestnikov,
 kateri se uljudno vabijo, da čimprej pristopijo.

Pristopnina znaša 2 K, članarina pa za tekoče leto 4 K.

Gozdarsko društvo v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Nudim 1618

VINO

belo, rdeče (cviček), temnordeče,
 črno, letnikov 1917 in 1918, MILEO
 JESI, Ljubljana, Florjanska ulica 36.

Kupujem

suhe gobe

in dobre vrste. Prodajam kremo za
 čevlje v kovinastih dozah. 1/2 doze po
 K 15,—, 1/4 doze po K 28,— za tucat,
 čevlji z lesenimi in usnjatimi podplati,
 tržne torbice itd. — Izvratno letošnje
 in lanske vino in razno zganje.
 M. Rant, Kranj.

Išče se
lokal

srednje velik
 na prometnem
 kraju v Ljubljani.

Prevzame se
 eventuelno tudi z
 opravo in bla-
 gom vred.

Ponudbe pod
 „Lokal“
 na upravništvo.

1852

D. C. Kolar
 Ljubljana
 Wolfova ulica št. 3
 Drogerija
 Fotomanufaktura

„KINTA“ karbidne svetilke

najnovejšega sestava, fino emajlirane, enostavne, ter popolnoma nenevarne
 razpošilja po poštenu povzetju za ceno 32 K, poština posebej.

Glavno zastopstvo KINTA svetilk, Ljubljana, Dunajska c. 12.

Telegrami: KINTA Ljubljana.

Služba vodilnega uradnika

pri okrajni hranilnici v Slov. Bistrici se odda takoj.

Lastnoročno spisane prošnje, zahtevana plača, dokaz o izvršenih
 študijah, o dosedanjih službah, o starosti in družinskih razmerah na
 okrajno hranilnico v Slov. Bistrici do 25. marca t. l.

Ravnateljstvo.

Vsi inozemski dnevnik

kot Le Journal, Echo de Paris, The Times
 itd., dalje ilustrovani tedniki: Illustration
 Graphic itd., tehniški tedniki kakor tudi
 inozemski modni časopisi se naročajo v
 knjigarni

Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani, Kongr. trg 2.

Zahtevajte cenik inozemskih časopisov.

Za poletno sezono se priporočajo lepe moderne in trpežne svilene
bluze in spodnja **krila** v raznih bojah in po cen.

Tudi je v raznih bojah švicarska svila na prodaj. Vpraša se v
 Spod. Siskl, Lepodvorska ulica 181, gornje nadstr. vrata št. 4.

Tehnična pisarna

za izvršitev vsakovrstnih načrtov
 in proračunov. Oblastveno konces.
 zasebna posredovalnica za nakup
 in prodajo zemljišč, gozdov in posestev

Valentin Accetto

zapriseženi sodni izvedenec

2780

V LJUBLJANI, TRNOVSKI PRISTAN ŠT. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. —
 Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico.
 Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zadržana.

Prodajalno čevljev v Celju

v hiši Narodnega Doma

je otvorila

Mirenska Čevljarska Zadruga t. ž. Mozirje.

Čevlji iz pravega usnja v vseh vrstah od težkih delavskih
 do elegantnih. Trpežno ročno delo! Oglejte si osebno!